

KORONDI /Dergán/ Béla Édesapánk

(1914-1949, erdómérnök, csendőrtiszt, rendőrtiszt, koncepció per áldozat)

Vae victis!

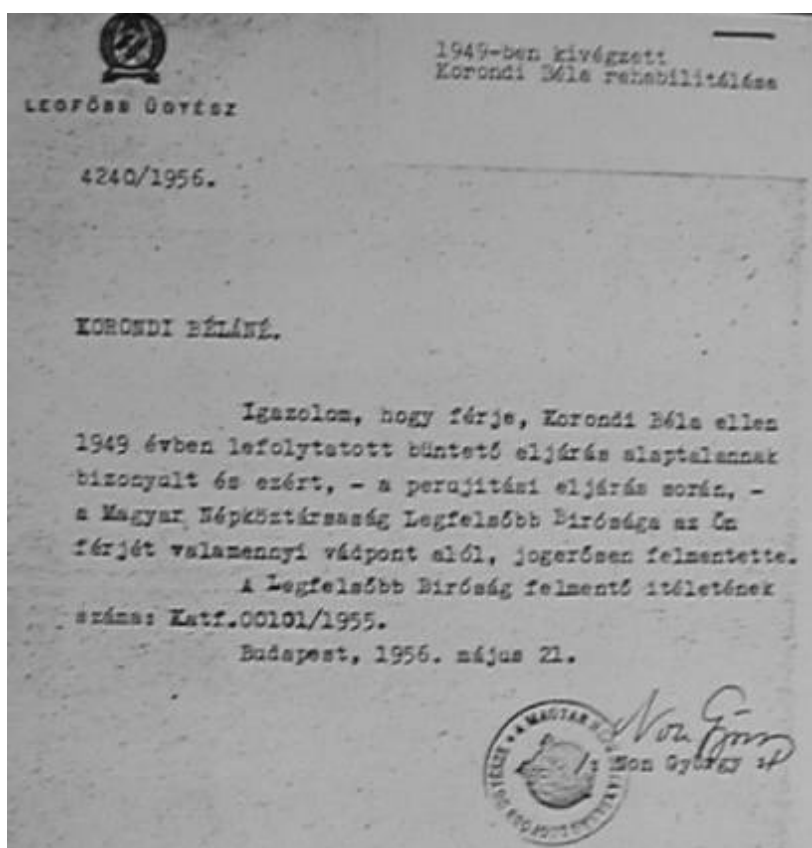
Jaj a legyőzötteknek! (És gyermekeiknek!)

Korondi (Dergán) Béla, szül. 1914 aug. 16 -án, Erzsébetvárosban (Kis-Küküllő vár-megye), a szép erdélyi örmény kisvárosban (ma Dumbraveni), nagyszülei elsőszülött gyermekeként. Erdómérnök, csendőr szds., rendőr ezds. (Francia eredetű nevét – d' Argent (derzsán) - Dergán - Korondira magyarosítja 1936-ban).

Kivégzik Budapesten, a Margit körúti fegyházban, 1949 okt. 24.-én, Németh Dezsővel és Pálffy Györggyel együtt.

(lásd Új Tükör, 1989 nov. 10. Egy szemtanú leírása).

Az erről készített filmet, a katonák megfélemlítésére minden laktanyában levetítették. Egyik rokon fiú éppen katona volt, látta, bár azt mondja, becsukta a szemét, nem bírta odanézni. A film archívumban nyilván ma is megtalálható. Testüket a váci rabtemetőben 2 társával és egy további sors-társukkal egymásra dobva, mésszel leöntve, ássák el.

1955 nyarán, Hruscsov uralma idején a koncepció per áldozatai között Édesapámat is rehabilitálják.

Sorsáról, ártatlanságáról 12 évesen, 9 éves Gábor öcsémmel úgy szereztünk tudomást, hogy Édesanyánk és Nevelőapánk valószínűleg hosszú vívódás után, kint hagyták az asztalon Non György legfőbb ügyész A5-ös méretű, 5 soros levelét, melyben közölte, Édesapánkat minden vádpont alól felmentették.

Amennyire siettek az ítéletek végrehajtásával, annyira kelletlenek voltak a rehabilitálásnál. Expressz – Ajánlott levelük mint a borítékon is látszik, hetek múlva talált meg minket. Önmaguk elől is sikerült bennünket elrejteni. Az 1955 –ben hozott felmentő ítéletet csak 1956 júniusában kaptuk meg!

1956 nyarán, őszén, a Rajk perben és az úgynevezett tábornok perekben kivégzettek földi maradványait hosszú keresés után megtalálták.

Édesapámék 1956 szept. 20-án a gödöllői erdőben, vagy a váci rabtemetőben (?) kiásott csontvázát a hozzátartozóknak kellett azonosítani, valamelyik Üllői úti klinikán.

Édesapámat Aladár öccse és unokaöccse – nevelőapánk Barátosy Jenő választotta ki a többiek közül. Az első fogai közötti széles rés – amit én is örököltem – egyértelműen azonosíthatóvá tette.

Az ünnepélyes újratemetések 1956 október elején kerülnek sorra. A pattanásig feszült, a forradalom kitörését néhány nappal megelőző temetéseken óriási tömeg gyűlt össze.

A négy fővádolt - Rajk (Reich) László, Pálffy (Österreicher) György, dr. Szőnyi (Hoffmann) Tibor és Szalai András (eredetileg Ländler Ervin), - 56 okt. 6-án, a Kerepesi úti temetőben kaptak nagy temetést.

Édesapánkat és Horvát Hönigsberg Ottó rendőr alezredest Farkasréten, 56. október 13-án a családok kérésére délelőtt temették, míg katona sorstársaik közül öt honvédtábornokot, aznap, délután. (Beleznay I, Illy G, Sólyom L, Révai K, Pórfy Gy, lásd: „hét sír mellett állunk” Népszava, 56. okt. 14.) További 7 társuk később került sorra, valószínűleg nem találták őket.

A ravatalozók előtti tér és a temető bejárata melletti rész zsúfolásig megtelt a gyászoló tömeggel. A két koporsót a ravatalozó előtti téren, a feljáró lépcsők elé tették. Előttük bársony párnán kitüntetések. A koporsókon hüvelyéből kihúzott rendőrkardot fektettek keresztbe és egy rendőr tányérsapkát, amelyet Édesapám soha nem hordott.

.... beszédek, ... Kopátsy Sándor (Budapest r.kapitánya), Oszkó Gyula (1950 -ben 10 év börtönre ítélt BM személyzetis), akiről a később kapott jegyzőkönyvekből kiderül, gyűlöli a régi tiszteket ..., „Soha többé! Aki ilyet akar, géppisztolyainkkal találja magát szembe!” S néhány hónap múlva kezdődnek ismét a szörnyű kivégzések!

De akkor erről még senki sem álmodott, hisz Édesapánk temetésével egy időben letartóztatták a koncepciós perek szadista karmesterét Farkas (Wolf) Mihály volt honvédelmi minisztert is.

Balról: Gábor, mögötte anyai nagyszüleim,Ági, mögötte Anyu és apai Nagyapám, mögötte Aladár, mellettem apai Nagyanyám és Béci bácsi

Úttörő Áruházban vett fekete „vasutas” kabátban. Mögöttünk szegény Édesanyánk, egyedül.

Az emelkedőn a lépésben haladó, erőlködő lovak egyszer csak megálltak, s a kocsit lassan megindult visszafelé. Mintha Édesapánk nem akarta volna, hogy gyilkosai temessék újra. Rémülten megálltunk, de Édesapám két öccse, lóhoz, kocsihoz értő emberek, villámgyorsan rávetették magukat a jobb hátsó kerékre, megragadták a küllőket és a kocsit így megállt.

Akkor még ki gondolta volna, hogy a kocsit megfékezői évek múltán ott fognak nyugodni néhány méterre bátyjuktól és Édesanyjuktól!

A sírnál csak az élesen dörrenő díszsortüzek, sírba dobott kis virágcsokraink és a koporsón borzalmasan dübörgő föld emléke maradt meg bennem. Meg a részvét nyilvánítók tömege. És egyetlen szokatlan vigasztaló, egy civilben lévő pap, Édesapánk egykori barátja, Csertő Sándor, aki szüleimet eskette! A temetésre eljőve, magában elvégezve a szertartást, adta meg barátjának az egyházi végtisztességet. Így hát, mégsem pap nélkül temettünk! Csertő Sándor később a Vatikánban lévő magyar papok egyik vezetője lett. A koszorúkról a selyem szalagokat a család levette, időálló részük mai napig megvan, furcsa képét tükrözve az akkori időnek. A megmaradt 5 szalagon, a következő feliratok olvashatók:

Sírni csak nekünk, a három gyerekeknek volt szabad. Édesapám Édesanyját elsőszülött fiának sorsa borzalmasan megviselte, s fájdalmát a kivégzés óta eltelt majd hét év sem enyhítette Legfiatalabb fia kérésére „ne lássanak sírni ezek a mocskos kommunisták!” nyugtatót vett be és hősiiesen tartotta magát. A gyászmenet a rendőr zenekar által játszott Chopin gyászinduló hangjaira indult meg. A koporsókat és a koszorúkat, az akkor még meglévő, lovak húzta gyönyörű gyászhintók vitték Utána következünk, mi hárman, a hűvös időben az

Fehér selyem, arany betűk:

Drága emléked Szívünkben örökké él
Gyermekeid, György, Gábor, Ágnes, feleséged Edit

Nemzeti szín szalag, kis arany rojttal:

Drága gyermekünk, Nem felejtünk
Szüleid

Aztán persze a többség, a diktatúra kedvenc színe, a vörös:

Vörös szalag, a volt jobb érzésű munkatársaktól:

Fájdalommal búcsúzunk, bajtársaid
Belügyminisztérium dolgozói

Vörös szalag, a Kopátsy Sándor vezette, volt budapesti kollégáktól:

Népi demokratikus rendőrség mártírjának
B.M. Budapesti Rendőrkapitányság dolgozói

Végül a legnagyobb, legdrágább, vörös, nagy arany rojttal, mert övék a földi hatalom és a dicsőség, az arcátlan képmutatás és a gátlástalanság nagymestereinek koszorúja:

Búcsúzunk igaz elvtársunktól
B.M. Pártbizottsága

**Újratemetése 50. évfordulóján a nemzeti szín szalagra a következőt írtuk:
50 éve temettünk, 57 éve gyászolunk, Szeretteid**

Sírja 1956 okt. 13.-i újratemetése óta Farkasréten, a 30/2-1-86-os sír.

13-an fekszenek ott, mint az aradi vértanúk. (Egy később, 1954-ben, a börtönben elhunyt társukkal 14-en.) De vegyük csak sorra őket, balról jobbra!

Beleznay István 1909-1950
Beleznay Istvánné 1909-1975

M.kir. tiszt, 1931- ben Ludovikát, 1936-40-ig Hadiakadémiát végez, kiváló minősítéssel. 1944 nyarán a budapesti zsidóság Baký László államtitkár által tervezett deportálását Horthy Miklós kormányzó utasítására megakadályozó esztergomi páncélosok tisztje, a Kiss János altbgy. féle összeküvés egyik résztvevője. 1945-ben szovjet fogságból a HM-be kerül, a Magyar Honvédség anyagi főcsoportfőnöke lesz (Rang: vörögy.)

Illy Gusztáv 1909-1950
Illy Gusztávné 1914-1978

M.kir. tiszt, katonai reáliskola után tüzér hdgy, 1931- ben kiváló eredménnyel Ludovikát végez, Ludovika lovagló bajnok, 1940-ben leszerelik, 44-ben illegalitásba vonul. 45 után a MH egyik újraszervezője, személyügyi főcsoportfőnök, szemlélő. 1949-ben nyugdíjba megy. Sírkövén, melyet zsidó származású felesége állíttatott, kereszt van. (Rang: altbgy.)

Sólyom László 1908-1950
Sólyom Lászlóné

M.kir. tiszt, katonai reáliskolát, majd 1931-ben Ludovikát, 1935-39-ig Hadiakadémiát végez, kiváló eredménnyel. Utána 1 évet Franciaországban tölt csapat szolgálat gyakorlaton. 1941-ben édesapja zsidó származása miatt leszereltetik. 44-ben illegalitásba vonul, 45-ben Budapest első rendőrkapitánya. 46 májustól HM, 1948-tól MH vezérkari főnök. Felesége magasrangú csendőrtiszt lánya. Sírkövén mindig nemzetiszín szalagos koszorú van. (Rang: altbgy.)

Révay Kálmán
Révay Kálmánné

1911-1950
1912-1977

1934-ben Ludovikát végzett, zsidó származású huszártiszt, részt vesz a Kiss J. féle összeesküvésben, emiatt 1944 végén a nyilasok foglya Sopronkőhidán. 1945 HM kiképzési O., 1947 Kossuth Akadémia parancsnok 1949 MH páncélos erők parancsnok 1949. okt. 24-én Pálffy György, Németh Dezső és Korondi Béla kivégzésén még ő, Pálffy György legjobb barátja, a vezénylő tábornok.
(Rang: vörgy.)

Pórfy György

1910-1950

M.kir. tiszt, 1932-ben Ludovikát végez, igen jó eredménnyel. 42-ben tüzerként kint van a keleti fronton. 43-ban szovjet fogságba esik. Átáll, 45-ben hazahozzák, bevetik. 45 szeptembertől Budapest városparancsnoka. 48-ban a MH tüzerparancsnoka lett. Sírkövén kereszt van.
(Rang: vörgy.)

Dr. Merényi Gusztáv
Merényi Gusztávné

1895-1950
1906-1990

1933-tól a M. Kir. Légierő vezető orvosa, a Repülőorvosi Vizsgáló Állomás létrehozója. A ma nevét viselő Gyáli úti Honvédkórház után a Pajor szanatóriumot vezeti, részt vesz az ellenállásban, illegalitásba vonul. 45 után a Vöröskeresztes Kórház (ma Sportkórház) vezetője. 46-tól a HM- ben az Eg. Ü. Oszt vezetője, később orvos vez.örgy, MH egészségügyi csoportfőnök. Az állam által később állított fekete márvány sírkőről az arany ötágú csillagot a család lecsiszoltatta.
(Rang: orvos vörgy.)

Németh Dezső

1913-1949

M.kir. tiszt, 1935-ben a Ludovikát, majd 1943-ban Hadiakadémiát végez. Az I-es hadtest anyagi vk.szds.-a ként részt vesz az ellenállásban, Buda védelménél a hatalmas emberáldozatok miatt kapitulációt javasol, 44 febr. 7-én osztályával átáll.

Századparancsnokként részt vesz a harcban, aknaszilánktól megsebesül. 1946-ban a Határőrséghez kerül, majd annak Vezérkari Főnöke lesz. 1948-ban moszkvai kat. attasé, 1949.07.30-án, hazatértekor a reptéren letartóztatják, s az Andrassy út 60-ba viszik. Pálffy Györggyel és Korondi Bélával együtt végzik ki, 1949.okt.24-én.

Sírkövén kereszt van.

(Rang: ezds.)

Lőrincz Sándor

1910-1950

Lőrincz Sándorné

1920-1998

M.kir. tiszt, 1932-ben Ludovikát, 39-42-ig Hadiakadémiát végez.

Hírszerző, kémelhárító, az 1-es Hegyidandár vezérkari főnökeként esik a háború végén amerikai fogságba. 46 márc.ban hazatér, 47-ben belép a HM-be.

1948-ban a HVK anyagtervezési csoportfőnöke. Az állam által később állított sírkőről az arany ötágú csillagot a család lecsiszoltatta és egy bronz Krisztusfejet rakott a helyére.

(Rang: vk. ezds.)

Háztartásbeli feleségét 15 évi fegyházra ítélték!

Dr. Szabenyi Endre

1912-1950

Háború előtti jogász, baloldali védőügyvéd. 43-tól munkaszolgálatos. 45 után a rendőrség egyik vezetője, majd a BM-ben Rajk helyettese, BM államtitkár

Marshall László

1916-1949 Kereskedelmi alkalmazott, 1935-ben kimegy Párizsba, belép a francia Komm. Pártba. Részt vesz a spanyol polgárháborúban, 39-ben Franciaországban internálják. 41-ben szabadul, részt vesz a francia és a belga ellenállás harcaiban. 45-ben francia kitüntetést kap és hazatér. A Szabad Nép újságírója, majd a Katpol osztályra kerül, utána BM oktatási ov., 48 végétől a Népsport főszerkesztője. Látogatói ősi zsidó szokás szerint, kis köveket tesznek sírkövére.
(Rang : r. ezds)

Korondi Béla

1914-1949 Édesapám, erdőmérnök, majd a Ludovikán végzett 1937-39-ben másfél éves csendőrtiszti tanfolyamot. 1944-ben Kudar Lajos csö.alezr. segédtsz. jeként részt vesz Faraghó vezérezds. tárgyaló bizottságának Moszkvába juttatásában. Horthy utasítására a németekkel fegyverrel is szembe forduló csendőrtiszt, a háború utáni határőrség, rendőrség, egyik újjászervezője. Fehér márvány sírkövén kereszt van, s mindig nemzetiszín szalag díszíti. Felesége magas rangú csendőrtiszt lánya. BM Szervezési és szolgálati ügyosztály vidéki alosztály vezető.
(Rang: r. ezds.)

Horvát Ottó

1910-1949 Jugoszláv ifjúkommunista, vezető BRFK beosztások. Sírját az állam 2006-tól nem gondozza, mi ültettük be borostyánnal. Egy kivégzett r. alezredes sírjával csak 50 évig törődik az állam?
(Rang: r. alezds.)

Jándy Géza
Jándy Gézáné

1900-1954 Kat. reáliskolát, majd Ludovikát
1898-1976 végzett m.kir. tiszt, a váci börtönben
hal meg
(Rang: ezds.)

Deszkás János

1912-1950 Háború előtti baloldali jogász.
1937-ben belép a szocdem pártba.
43-ban hadnagyként behívják a
szovjet frontra.
44-ben szakaszával dezertál, részt
vesz az ellenállásban. 45 után a
pártközpont közig. ovh,
48-tól ezredesként HM
Katpol ov. A Marshall perben 15 évi
fegyházra ítélik, majd kínzásra új
vallomást tesz, a perújításban halálra
ítélik. Kínzója meghasonul, 1950-ben
öngyilkos lesz.
Az állam által később állított fekete
márvány sírkövön magános arany
ötágú csillag ragyog.
Tán nem volt aki lecsiszoltassa?
(Rang: ezds.)

Senki által nem vállalt, lassan elfelejtett hősök.

De sírjaik nem hazudnak!

Nagyobbik részük jól képzett m. kir. hivatásos tiszt, akiket a II. Világháború vihara, vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzó parancsa, a sikertelen 1944 okt. 15-i kiugrási kísérlet, az emberi nagyság, vagy a zsidótörvények, a Hitlerrel szemben álló oldalra sodortak.

Tudatosan részt akartak vállalni az új világ felépítésében, de a Moszkva vezényelte, minden gátlástól mentes kommunisták, rendszerük alattvalóinak megfélemlítésére,

potenciális ellenségekként, - **ezek egyszer már szembefordultak volt szövetségükkel -** árulókként, 1949 – 50-ben módszeresen kiirtják őket, a továbbshozgálók több mint 90 %-át kitakarítják a fegyveres testületekből.

Régi bajtársaik bizonyos elégtétellel látják sorsukat, „kellett nektek a kommunistákhoz állni!”

Csak a családok s barátok tudják az igazat, néha dokumentumokkal bizonyíthatóan, a II. világháború végén, az esztelen vérontás elleni harcuk közben, a halál torkában, rokonoknál, ismerősöknél hátrahagyott üzenetekből, búcsú levelekből, hogy milyen igaz, becsületes hazafiak voltak.

Pereik kutatói közül még senki sem tárta fel igazán a perek emberi oldalát. Az egykori bajtársakból mind kevesebben élnek, s a közvetlen, kortárs családtagok is mind inkább fogynak. Az eddig le nem írt, szóbeli tanúvallomások lassan feledésbe merülnek, a múlt tanulmányai veszendőbe mennek.

Az élő szemtanúk, vagy leszármazottaik még mindig félnek írott vagy íratlan emlékeiket a nyilvánosság elé tárni, hisz az egykori kínzók, gyilkosok gyermekei, unokái, ma is a hatalom birtokosai. Ordítva vallják, „a gyerekek nem tehetők felelőssé apáik bűneiért”, de közben hörögve bélyegzik meg apáik áldozatait, egykori ellenfeleit, s olyan bűnökért teszik felelőssé őket, s gyermekeiket, melyeket soha el nem követtek. Hatalmuk védelmében mai napig igyekeznek őket kiszorítani az ország vezetéséből.

Nem lebecsülendő, sőt talán még nagyobb akadály a meghurcoltak félelme, sebeik emlékezéssel járó felszakításától, emberi fájdalmaik nyilvánosság elé tárásától, megrontóik kárörömétől. Hisz ezeket a szörnyűségeket az egészséges lelkű ember legszívesebben kitépné emlékvilágából.

Az egyéni sorsok feltárása óriási munka, mely a krónikásnak nem hoz babérokat, s az érintettek fájdalmára nem orvosság. Még az is lehet, hogy korábbi valóság a családokon kívül, már senkit sem érdekel! Vagy már ők is szeretnének felejteni?

De, ha így lenne is, úgy érzem, hogy kivégzett halottaink emléke előtt tisztelegnünk kell, s a jövő nemzedékek számára meg kell őriznünk példájukat. Ha másért nem, Édesanyám leszármazottai, 2010-ben már 23 fő, kedvéért! (4 gyerek, 9 unoka, 10 (fiú) dédunoka.)

Öcsémekkel közel 50 éve gyűjtjük, őrizzük emlékeiket, a sorsukkal foglalkozó írásokat, dokumentumokat. Nyugdíjas, utolsó mohikánok! Hát ne vesszen kárba fáradságunk!

Vegyük elő fiókunkból a megsárgult emlékeket! Tisztázzuk Édesapánk és társai szomorú sorsát!

A Gestapo-val szemben 1945 január végén Édesapámnak még szerencséje volt, csodával határos módon sikerült megszöknie fogságukból, de a körülzárt Budapestről már nem lehetett elmenekülni. Így hát bujkálnia kellett, rokonoknál, barátai által vezetett alakulatoknál, mint nyugatra ment alakulat Budapesten rekedt tisztje. Az Aréna úton – ma Dózsa György út – erdélyi rokonainknál, Gönczy Sanyi bácsiéknál hagyott egy búcsú levelet, majd a közeli Állatorvosi Főiskolára ment, ahol barátja, dr. Kemény Armand állatorvos-zászlós volt a Ló-ellátó (Lókórház) parancsnoka. A front közeledtekor a Ló-ellátó áttelepült a Böszörményi úti csendőrlaktanyába - ma rendőriskola (a XII.ker. Önkormányzat mellett) – s két csendőr tanszázaddal ott várták meg a frontot. A várakozás közben többször meglátogatta Nagyanyám 150 méterre lakó hűgát, Mencikét, a család

későbbiekben is egyetlen biztos pontját, több végakarát őrzőjét. Nála egy a csendőrlaktanya írógépén, 1945 febr. 1-én Édesanyámnak írt csodálatos levelet hagyott:

Drága Kicsi Edókám!

1945. február 1-ét írunk, hatodik hete, hogy Budapest körül van zárva, tudod sohasem hittem volna, hogy ilyen kutya komisz egy körülfűrés. 1944 december 1-én láttalak benneteket, azóta alig két hónap telt el, s mégis annyi minden történt. Pontosan 29 napot ültem a Gestapo börtönében, a két utolsó hetet úgy töltöttük, hogy a második emeleti cellában ültünk, miközben az orosz aknavetőtől tüzérségig mindennel lőtt bennünket, s igen gyakran fél óra alatt 15-20 találatot kapott az épületünk.

Január 4-én este saját elhatározásomból véget vettem a fogságnak, s angolosan távoztam. Talán már csak egy két napunk, vagy annyi sincsen hátra, s az orosz kezére jutunk, s mindenki meg fogja látni, mennyit hihet a felmentő német csapatok megérkezésében.

Drága Kisanyám, semmit sem bántam meg, amit csináltam, csak egyet, hogy túlságosan kíméletes voltam egyesekkel, kiket magyaroknak tartottam, s akik az első alkalommal bebizonyították, hogy sokkal rosszabbak, mint a magyarság ellenségei. Hosszú négy hetet töltöttem együtt Nyerges Palival a Gestapo börtönében, igaz jó barátoknak tanultam őt megismerni. Menci, Babáék, Gönczy Sanyi bácsiék azok, akiknek nagy hálaival tartozom, mert igen sokban voltak segítségemre. Kemény Armand volt azután még az, aki igaz barátsággal sietett segítségemre.

Nem tudom, hogy fog végződni, ez a nagy világégés, de remélem sikerül életben maradnotok, s visszakerülnötök Budapestre, nekünk sajnos nem túl sok a reményünk szerencsés fordulatra, s arra, hogy titeket még valaha láthassalak:/bár a szívem mélyén valami azt súgja, hogy megsegít a Jó Isten bennünket és találkozni fogunk egymással.//. Kláriéknál is hagytam egy levelet, mert azt szeretném, ha valamelyik leveletem biztosan megkapnád. Úgy vedd ezen leveleket, mint utolsó kívánságomat, s eszerint olvasd őket.

Az orosz tüzérség reggel óta erősen lövi a körletünket, úgyhogy azt hiszem, ma vagy holnap már mi is orosz kézre kerülünk. Ha módotok lesz utánunk kutatni, Faraghó vezérezredeshez forduljatok, nem hiszem, hogy ő elfelejtette kik voltak azok, akik a határon átkísérték. Nyerges Pali és Kudar tudomásom szerint még most is a Gestapo foglyai s a várban vannak bezárva. Őket ott kell keresni, én az I. hadtest löellónál vagyok és előreláthatólag ezzel együtt fogok fogságba kerülni. Én magam is megpróbálok kapcsolatot találni Faraghóékhoz, ha fogságba kerülök, azonban szomorú tapasztalataim vannak arról, hogy aki fogságban van, mennyire meg van kötve.

Drága Kicsi Edókám semmit sem sajnálok, hogy elveszett csak titeket akiktől most pontosan a legnehezebb időkben kellett elszakadnom s akiknek pont most nem tudok segítségére lenni semmiben sem. Ezt Hajnácskőy ezds-nek köszönhetem, akinek rosszindulatú intézkedései miatt kerültünk mi olyan helyzetbe mint amin átmentünk. Én a Jó Istenre bízom felelősségre vonását, s Isten akaratába a legteljesebb mértékig belenyugszom. Ő tudja, mit miért csinál, s biztos, hogy ahogy Ő csinálja, úgy van a

legjobban. Tudod Kicsianyám az ember akkor kezdi Istent igazán megismerni mikor bajban van, s a Jó Isten annyiszor megsegített, mindig pont akkor mikor a legnagyobb volt a baj, hogy én nem is tudok érte eléggé hálás lenni. Én csak arra kérlek titeket is, hogy a Jó Istennek nagyon hűséges szolgálói legyetek.

Neveld kicsi fiunkat jó katolikus, becsületes magyar embernek, amennyiben arra csak módod lesz, s tanítsd meg arra, hogy az apja is becsületes jó magyar ember volt, aki ezért a szerencsétlen árva nemzetért dolgozott, minden erejével, s egyetlen bűne csak az volt, hogy a nemzetéhez való hűségét nem volt hajlandó árúba bocsájtani. Talán emlékszel, mit mondtam neked még szeptemberben:

A németek ezt a háborút elveszítették és ha sürgősen el nem szakadunk tőlük akkor az egész ország pusztulásra jut. Sajnos jóslatunk valóra vált. El sem tudjátok ti képzelni, mit szenvedett ez a szerencsétlen város ez alatt az ostrom alatt. A lakosság különösen, mert nekünk katonáknak még csak megvolt mindenünk ami a legszükségesebb, azonban a polgári lakosság borzalmas, min ment keresztül. S mind ezt azért, hogy az orosz két vagy három héttel később jusson el Bécs alá. Ezért el kellett pusztítani Budapestet, s meg kellett ölni a magyaroknak az ezreit. Minden nap a Te és kicsi fiam képével szoktam elaludni, és sokat imádkozom értetek, hogy segítsen meg a jó Isten titeket velem együtt.

Sárvárra levitt nagy ládámban volt mindenünk, ami értékes. Remélem azt nem hagytátok ottan. A nagy zöld láda volt ott, egy zsákban a cipőim, szerszámos ládám, kis zöld ládám. Édesanyáméknál van az edényeink legnagyobb része s még egy csomó holmim. Kláriéknál van a bőrkabátom, egy rend civil ruhám, két gramofonom /:enyim és Alié:/ két rádióm és még egy-két apróságom, egy egész cipőbőr, stb.

Ha a nem kerülnék elő, úgy arra kérlek, ne gyászolj sokáig, fiú gyereknek apa kell a neveléshez. Fiatal vagy, menj férjhez újra. Én legjobban annak örülnék, ha Alival szeretnétek meg egymást, vele kerülnétek össze, mert akkor tudom, hogy fiam is apát kapna, nem mostohát. Arra az egyre még kérlek, hogy a kicsi fiunkra vigyázz és szeresd őt helyettem is, s úgy neveld, hogy az enyimeket éppen úgy szeresse, mint a tieidet. Édes kisanyám ne haragudj reám ezekért, amiket itten leírok, hidd el nekem esik legnehezebbemre ezeket leírni, azonban az élet rendje ezt diktálja. Azt hiszem felesleges leírnom, hogy nagyon szeretlek és amióta együtt vagyunk, nem is tudom nálad nélkül elképzelni az életet.

Éppen most jönnek, jelentik, hogy a németek már menekülnek, riadó, fejezem is leveletem mindnyájatokat szüleimet testvéreimet, a Te szüleidet – akik nekem is szüleim – és testvéredet sokszor csókolom, Téged kicsi szentem ezerszer csókollak kicsi fiammal együtt, szerető urad

Budapest, 1945. február 1-én.

Az orosz erősen aknáz

Gyuri

Hát lássuk, milyen életút vezet egy ilyen levél megírásához!

Édesapám 1921-ben, 7 évesen „repatriál” Erdélyből „Csonka” Magyarországra, s ott másfél évig laknak állomásokon, vagonban. Iskoláit Marosvásárhelyt, Barcson, Szombathelyt és Sopronban végzi. Szülei közben egy időre a Zala megyei Pacsára költöznek, ahol az első világháborút Ludovikát végzett századosként végig harcoló Nagypám, hadkiegészítő parancsnoki beosztást kap. Édesapám és Béci öccse Sopronban maradnak, csak a nyári szünidőben mennek Pacsára, ahol rettenetesen élvezik a nyaralást.

Aladár öccsükből már akkor kiütt a leendő állatorvos, rengeteg állat volt a ház körül.

Nagyanyám gyöngytyúkjai igen izmosak lettek, későbbi fogyasztóik bánatára, mert az udvaron kialakított akadálypályán rendszeresen körbe hajtotta őket. Nagy szerelme azonban a fogathajtás volt. Erős, nagy növésű gyerek lévén, már teljesen megbízható hajtó volt, szabadságra érkező bátyjait hintóval várta az állomáson és a bakon egyedül feszítve, trappban fuvarozta haza. Édesapám a madarakat szerette, az udvaron felállított dúcban galambokat tartott. Kemény, összetartó, jó testvérek voltak, ha sérelem érte őket, rögtön egységbe tömörültek. A galambdúcba éppen felmászó kóbor macska ezt későn tudta meg, mikor is, a behatolót észlelő három kamasz, ásóval, kapával, seprűvel pillanatok alatt laposra verte. Indián támadást gyakorolva, a ház kutyáját is sikerült úgy megijeszteniük, hogy a derék falusi eb, a kétméteres kerítésen keresztül világgá menekült. Akciójukat persze szigorú atyai megtorlás, és Édesanyjuk szelíd, szeretettel teli korholása követi.

„Gyugyókám, máskor ne csináljatok ilyet!”

Sopronban a Bencés Gimnáziumban érettségizik. Ekkor még pap szeretne lenni, de tapasztalt, bölcs osztályfőnöke rábeszéli, hogy először szolgálja le a minden katonai szolgálatra alkalmas érettségizett számára ajánlott, bizonyos határok mellett szabadon megválasztott kezdetű, úgynevezett önkéntes évét. A kaposvári laktanya 3/III. határőr osztálya aztán másfelé tereli! Az egy éves kiképzés és a katonaelet megedzi, keményíti a szerető családi légkörből kiszakadt fiút. Járőrözés közben az akkor még működő „nyilvános házakat” is ellenőrizniük kellett. Sokáig kerülte a mákos tészta evését, miután az ellenőrzésnél az egyik, éppen mákos tésztát vacsorázó, jószívű „rossz lány” kedvesen megkínálta: „kérsz egy picit kicsikém?”

Leszerelése után szülei biztatják, „kosztot, kvártélyt kapsz itthon, ha nem kell tandíjat fizetned, elvégezheted az Erdőmérnöki Főiskolát”. Társai szerint: „apátok stréber volt, nem jött velünk kocs mázni, inkább ment haza tanulni.” Jó matematikai és rajz képességgel, akkor szokatlanul rövid idő, négy év alatt – kell a tandíjmentesség - erdőmérnök lesz. Főiskolai tevékenységének érdekes nyomával találkozott Gábor öcsém, aki szintén erdőmérnök lett. A Főiskola

1937, erdész attilában

minden évben pontos rajzokban örökíti meg az őszi termés, az őszi növényzet jellegzetes vonásait. Az egyik ilyen rajzot Édesapánk, Dergán Béla készítette, ahogy egy egyetemi tanvadászat beszámolóját is. 1937 okt. 1-én kiállított diplomája már Korondi Béla névre szól.

Ekkor jelentkezik a Ludovikára, egy másfél éves, 1937 nov. 1-én kezdődő csendőr tiszti tanfolyamra, melyet részben a Ludovikán, részben a Böszörményi úti csendőrlaktanyában végez. 1939 ápr. 30-án avatják cső. hadnaggyá.

A hadsereg nagyságának korlátozását kijátszó félkatonai szervezethez, a M. kir. Csendőrséghez kerül, Sopronba, majd csapattiszti gyakorlatát Mosonmagyaróváron (árkászok) és Adonyban (hadtáp) elvégezve, Szombathelyre, ahol anyai nagyapám, vitéz Poltáry Vilmos cső. ezredes a három megyét (Vas, Zala, Veszprém) magában foglaló III. csendőr kerület parancsnoka. Itt ismerkedik meg Édesanyámmal, Poltáry Edittel, parancsnokának fiatalabbik lányával.

Eljegyzés 1942 június 4

letolja őket, mit képzelnek róla, olyan ember, aki nem tartja meg adott szavát? Édesapánk természetesen Sopronba, szüleihez is elviszi bemutatni jövődöbelijét.

Sopronban tartott francia Griffon vizslája, már messziről jelzi a ház népének, gazdája érkezését. Az előszobába belépve, Édesanyám kishíján meggondolja magát, mert Édesapám 180 darab kanárija fogadja. Rövid tárgyalás után a maximális darabszámot 60-ban szabják meg. Szerencsés módon, ezt a szenvedélyt nem örökölte egyikünk sem, pedig kisgyerek korunkban mindig voltak körülöttünk kanárik. A méteres kalicka tán még ma is megvan a padláson, még a kitelepítést is átvészelte. Csodálatos, ahogy felmenőink emlékeikhez, akár a tárgyiakhoz is, ragaszkodtak!

Nagyapám 1942 augusztusban a csendőrség felügyelő helyettese lett. Ez a legmagasabb csendőri poszt, mert a Belügyhöz tartozó Csendőrség felügyelőjét (parancsnokát) a Honvédelmi Minisztérium nevezte ki. Kinevezése lásd: Vitézi Újság, 1942. aug.8.

Menyasszonyát követve Édesapám is Budapestre került, esküvőjüket a Szt. Imre hg. úti (ma Villányi út)

Budapest, 1942. dec. 19-én

ciszter templomban, egy borús, esős napon tartják, és a templom lépcsőjén kétoldalt felsorakozó fiatal tisztek kivont kardjai alatt indulnak rövid boldogságuk felé.

Új szolgálati helye a Belügy kereteiben frissen megalakult VIII. Osztály (Államvédelmi Központ). Ennek a kisméretű, de erősen magyar érzelmű osztálynak embereire bízott vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzó 1943 – től több kényes feladatot, amit a részben németbarát katonai elhárításra nem bízhatott.

Ezekről a dolgokról több forrásból is hallottam, Édesapám későbbi önéletleírásai mellett leghitelesebbek nagybátyám, Dr. Sz. L emlékei, melyeket 1985 nyarán, izgalmas körülmények között mesélt, Münchenből Innsbruck felé autózva. – Társas úton volt második, amerikai feleségével és kislányával, és felhívott akkori müncheni munkahelyemen a Siemensnél, hogy egy óras pihenőt tartanak az egyik szállodában, ha látni akarom, menjek oda. Beugrottam derék Ladánkba, s negyed óra múlva már öleltük is egymást. Örömmel mondott igent, mikor felajánlottam neki, hogy hagyja családját a buszon, üljön be mellém a Ladába, s Innsbruckig beszélgethetünk. (Mai napig nem tudom, találkozónk a magyar elhárítás tudomására jutott-e?)

Édesapámmal nagyon jó barátok és bajtársak voltak, így sok olyan dologról tudott pontosan, vagy volt részese, amiről mások csak töredékeket hallottak.

Az angolszászokkal való rádiós kapcsolat megteremtése:

A Zala megyében ejtőernyővel, rádióstól ledobott amerikai rádiós tisztet, az ottani csendőr őrsőknek, elfogott angolszász ejtőernyősökkel kapcsolatban kiadott parancs szerint, a csendőrség a világtól hermetikusan elzárva, teljes felszereléssel felhozta a Várba, anélkül, hogy a németek, vagy a katonai elhárítás erről tudomást szerzett volna,

Angolszász kérésre 2 vagon gyógyszer, kötszer Mihajlovics tábornok németek által elűzött, szerb királyhoz hű, Titó ellenes csetnyikjeinek. A tábornokot az angolok a háború után Titónak kiadták, aki mint Hitlerrel együttműködő fasisztát kivégeztette. „Megjelent nálam Édesapád és egy kézzel írt gyógyszer és kötszer listát tett elé. Ezekből kéne nagyobb mennyiséget szerezni! „Meg ne mutasd ezt a papírt valakinek! Miért? Rögtön lebuknál! Ez angol terminológia!”

Dr. Sz. L. édesapja Amerikából hazatelepült gyógyszerész volt, ő maga nagy Amerika bolond, beszélt angolul, imádott Gerswin-t zongorázni. Magyarította a listát, s a két vagon megindult délre. Megfelelő helyen felrobbant a sín, a partizánok kirakodtak, s eltűntek. Sajnos a Szövetségesek balkáni partraszállásából a szovjetek féltékenységé miatt nem lett semmi.

24 órás késleltetésű német bomba gyújtó dokumentáció megszerzése Ukrajnában. ...Szivar becenevű műszaki tiszt barátunk jelezte Édesapádnak 1943- ban, hogy a németek kifejlesztettek egy 24 órás késleltetésű légibomba gyújtófejet, aminek a dokumentációját

Sárrika és Laci bácsi (bajusszal), pilótákkal

nem adták át nekünk. Félő, hogy esetleges kiugrási kísérletnél ellenünk is bevetnék. Front szabadságon voltam, s tekintve, hogy Ukrajnában vadászrepülőinkkel a németekkel közös reptéren voltunk, megkért, próbáljuk megszerezni a dokumentációt.

Szabadságról visszarepülvén, a sors rövid időn belül segítségünkre sietett. A németek benzinnel poloskátlanították barakkjaikat. Ez úgy történt, hogy a padló réseket finoman végiglocsolták, majd végül a benzint meggyújtották, az oda bújó poloskák elégték. A könyvtár barakk alatt valami gödör lehetett, ahol a benzin összefuthatott, s a meggyújtásra igen barátságatlanul, szétvetette a barakkot. A tűz eloltása után, már sötétben, kimentem egy pokróccal, teleszedtem a földre kiszórt könyvekkel, bevittem, megnéztem, s néhány forduló után kezemben volt a leírás. Becsomagoltam és megkértem a másnap hazainduló futárgép pilótáját, adja le a budaörsi csendőr őrsön, továbbítsák Korondi szds-nak a BM-be.

1944 március 18, a német megszállás veszélyét érezve, Kudar alezredes, segédtsíztjével, Korondi századossal és sofőrjével, Siket szakaszvezetővel a belgrádi követségre menet, 3 óra alatt tette meg Budapesttől Újvidékig a 305 km utat. Sajnos már elkéstek, nem tudtak semmit tenni. A kompromittáló iratokat kényszerűségből megették. A megszálló német csapatok mögött értek vissza Budapestre.

1944 nyarán Magyarországon tárgyaló angol ezredes bűjtatása, kísérete.

1944 – ben a fegyverszüneti tárgyalásokra Moszkvába utazó Faraghó Gábor vez.ezredes, a Csendőrség Felügyelője által vezetett tárgyaló bizottság kijuttatásának megszervezése, végrehajtása.

Ez a feladat volt osztályuk tán legnagyobb súlyú akciója, bár mindössze négyen vettek részt a tényleges végrehajtásban. Kudar Lajos cső. alezredes az osztályvezető helyettese, két segédtsíztje, dr. Nyerges Pál és Korondi Béla cső. századosok és Siket István cső. szakaszvezető, az autók nagymestere.

Mindent alaposan előkészítettek, Siket a két századost vezetni tanította ill. gyakoroltatta.

A „Századunk” sorozat rendezője, Bokor Péter, Édesanyám tanácsára interjút készített vele, amiben az akkori hangulatuk jól látható. Az interjúban a szereplők maguk között használt nevei, - István helyett Feri, Béla helyett Gyuri, Pali helyett Néhai és persze a főnök, Lajos bácsi – is szerepelnek. Amikor komolyra fordult a dolog, megkapták a Kormányzó menyének Vanderer kocsiját, csere rendszámokat, természetesen géppisztolyokat és egyéb kézfegyvereket, meg ami igen fontos lehetett végszükségben, esetleges lebukás esetére „nyílt parancsot”, amivel a budaörsi reptéren indulásra készen álló távolfelderítővel Olaszország amerikaiak által megszállt övezetébe repülhettek volna, hogy a Gestapo ne tudja őket elfogni.

A tárgyalóbizottság ellátása arannyal, valutával, a moszkvai tárgyalásokat esetleg megkönnyítő vesztegetéshez, a két 30 éves segédtsízt, Korondi Siket Feri , Korondi Gyuri, dr. Kemény A cső.szds. és dr. Nyerges cső.szds. feladata volt. A Magyar Nemzeti Bankban, aktatáskákban kapták meg az ellátmányt, amit szerencsésen továbbítottak. Eszükbe sem

jutott, hogy a budaörsi reptérről a háború utáni gazdagságba repüljenek, inkább életüket, bőrüket vitték vásárra hazájukért. A tárgyaló bizottságot Kudar Lajos csö. ezds, Korondi Béla csö. szds (Édesapám), dr. Nyerges Pál csö. szds és Siket István (alias Feri) csö. szakaszvezető vitte el - két autóban – a felvidéki szlovák partizánokhoz, ahonnan szovjet géppel repültek el Moszkvába. (lásd Bokor Péter Századunk sorozatát, Korondi Béla háború utáni visszaemlékezéseit, stb.)

Az 1944 okt.15-i, sikertelen kiugrási kísérlet után még közel két hónapig folytatták titkos munkájukat, de először parancsnokukat, Kudar Lajos ezredest, majd két nappal később, 44 december elején, két segéd tisztjét, Édesapámat és dr. Nyerges Pált, is letartóztatták.

Dr. Sz. L elmesélése szerint, Édesapám letartóztatása előtti este felkereste családi bázisukon, Budán, a Németvölgyi út 16-ban, ahol, egy ma is álló, nagy bérházban Édesanyja, Klári húga és családja, meg két unokatestvére is laktak, és sétálni – fejüket kiszellőztetni - hívta. Lefelé indultak, majd az Istenhegyi úton – ahol én ma közel 40 éve lakom, s akkor még nagyon csendes utca volt, - senkitől sem zavarva, elmondta, hogy lehallgatták új, németbarát parancsnokuk, Hajnácskőy csö. ezds. telefonját és tudják, hogy másnap letartóztatják őket. Nem akarják megerősíteni a velük szemben fennálló gyanút, így nem menekülnek el. Teljesen biztosak voltak benne, hogy Kudar – akkor már ezds - nem árulja el őket. Kérte Laci bácsit, hogy nyugtassa meg Édesanyámat és vigyázzon ráink, amíg ő szabadlábra nem kerül.

Másnap, amikor parancsnokuk lehívatta őket, üres pisztolytáskával mentek hozzá. Ennyivel tartoztak szakmai büszkeségüknek. Finoman jelezték, tudták, mire számíthatnak. Amikor Hajnácskőy ezds közölte, hogy német és nyilas ellenes tevékenység gyanújával vizsgálat indul ellenük és kérte, adják át oldalfegyvereiket, sajnálkozva mutatták üres pisztolytáskáikat, „a hivatalban nem szoktunk fegyvert viselni.”

Átadták őket a Gestaponak. A Fő utcai fogházban zárták el őket, ahol Édesapám az egyik ott dolgozó missziós apácától olvasni valót kért. Ezt később így írja le:

„Korondi Béla szds. vagyok, s bár jó katolikusként tartom magam, általában nem nagyon hittem abban, hogy a jó Isten jelenleg is tegyen csodákat. 1944 december elején németellenes tevékenységemért a német Gestapo lefogott és a Fő utcai fogházban lezárt. A fogházban levő fogház-missziós nővért arra kértem, hogy szerezzen valami olvasni valót. Tőle kaptam olvasásra Kaszap István életét. Hogy mennyire nem hittem Kaszap István csodáiban, arra mint jellemzőt felemlítem, hogy két évvel ezelőtt, sógorom kisfia, Laci, beteg volt, s családtagjaim Kaszap Istvánhoz imádkoztak, s a kisfiú tényleg hamarosan meg is gyógyult, egyáltalán nem csodálatos közbenjárásnak, hanem csupán az orvosoknak tulajdonítottam.

Kaszap István életrajzában többszöri átolvasásakor valahogy engem is megfogott az a suggestív erő, ami ebből az ifjúból kiáradt, s kilencedet kezdtem hozzá, s a kilenced elmúlása után is állandóan imádkoztam Kaszap Istvánhoz.

A második kilenced elmúlása után olyan események történtek velem, melyeket igazán semmi egyébbel nem tudok magyarázni, mint a Jó Isten csodálatos segítségével, amit én Kaszap István közbenjárásának tulajdonítok.

Ezek a következők voltak:

- 1.) a körülzárt Budán már napok óta sem enni, sem inni nem kaptunk, mikor átkísértek bennünket egy másik fogházba. Átkísérés közben elhatároztam, hogy lesz ami lesz megszököm a fogságból. Erről azonban több sikertelen kísérlet után már teljesen lemondtam. Ekkor valami Isteni sugallatra a legnagyobb nyugalommal kísértáltam az őrző Gestaposok közül, akik valamennyien azt hitték, hogy nem tartozom a foglyok közé, hisz oly nyugodtan kértem helyet az örök sorfalán való átmenetelhez. Mára ha visszagondolok erre, még én sem tudom ezt megérteni, hisz mintegy 160-an voltunk ott foglyok és körülbelül minden foglyra két kísérő őr jutott.
- 2.) Felderítő járőrt vezettem az ostromlott Buda egyik utcájában, hirtelen aknasuhogást hallottam, eldobtam magam, de már ugyanabban a pillanatban robbant is az akna, eltalálva annak a gázlámpaoszlopnak a tetejét, amely mellett közvetlenül állottam. A mögöttem lévő járőr két tagja, kik közelemben voltak, súlyosan megsebesült, a harmadik társam is könnyebb sebesülést kapott. Én sértetlen maradtam. Visszatérve bunkerünkbe, miközben pisztolyomat csatolom le, észreveszem, hogy egy aknaszilánk átütötte pisztolytáskámat és a pisztolyom vasában akadt meg. Pisztolytáskámat egészen a hátamon, vesém fölé húzva viseltem, hogy ne akadályozzon a mellemen keresztben lévő géppisztolyom használatában. Amennyiben éppen ezen alkalommal nem húzom hátra, az aknaszilánk feltétlen a vesémet roncsolja szét, hiszen olyan erővel ért, hogy a kemény edzett acél pisztolycsövet is erősen megsértette.
- 3.) Fentiekén kívül, még több más alkalommal, kisebb dolgokban olyan csodálatos módon volt a Jó Isten segítségemre, hogy ezt csak Kaszap István s a Szűz Anya közbenjárásának tulajdoníthatom, s azóta is minden bajomban hozzájuk fordulok. ..."

Édesapám, mint fenti írásában leírja, még 45 januárjában, 29 nap fogság után, jó helyzetfelismeréssel – századosi egyenruhában lévén – szerencsésen kísértált a Markó utcai fogház előtt várakozó foglyok közül, majd rokonoknál, az Állatorvosi Főiskolán, majd az onnan a Böszörményi úti csendőr laktanyába kitelepült Lókórháznál (Ló ellátónál, melynek parancsnoka dr. Kemény Armand zászlós, állatorvos barátja volt) bujkált, mint nyugatra ment alakulat Budapesten rekedt tagja.

Itt estek szovjet fogságba, két csendőr tanszázad (puskákkal, nyári felszereléssel) és a Lókórház, összesen 600 fő, 25 tiszttel. Felsorakoztatták őket az udvaron, ekkor karóráját levette, és földre dobva, csizmája sarkával szétroncsolta. Tudta, hogy a ruszkkik első dolga lenne elvenni, „zabrálni”. Ő volt a rangidős tiszt, így vele kezdtek tárgyalni. Hiába bizonygatta hogy „partizán”, természetesen nem hittek neki, míg ordítani nem kezdett velük.

Így már komolyan vették, s választhattak, „önkéntes” együttműködés, vagy hadifogság.

Az „önkéntesek” ostromolhatták a Citadellát (Lásd Cseres Tibor Parázna szobrok c. könyvét), ahol 60%-os veszteségük volt, majd részt vehettek a Fehérvár környékén hullámzó harcokban, a többiek évekig ismerkedhettek a szovjet rendszerrel Szibériában. A Lókórház állatorvos parancsnoka, dr. Kemény Armand zászlós, későbbi tanszékvezető élettan professzor, 1947-ben, Lám Béla csö. főhadnagy, aki a Citadella környéki erődítési munkák során találkozott az őket biztató, Édesapámmal, „ ne féljeteek fiuk, nem tart sokáig”, 1954-ben került haza a fogságból, s utána még évekig a barcikai munkatáborban dolgoztatták.

És Ők legalább hazakerültek! Több százezren örökre ott maradtak!

Édesapám ezután járőrszolgálatot teljesített a 320-as szovjet hadosztály 801-es ezredének katonáival, Budapest, Pilisvörösvár térségében, sok mindent látott, Pl. a Vár macskaköves utcáin lófárokra kötve vonszolt németeket. Majd 45. febr. 22-én indulva, egészen a Bakonyig magukkal vitték, frontszolgálatra. (Adony, Szolgaegyháza (ma Szabadegyháza), Sárosd, Sárkeresztur, Káloz, Polgárdi, Enying (Édesanyám születési helye), Balatonbozsok, Akarattya, Kenese, Fűzfő, Vörösberény, innen küldik vissza 45. márc. 25-én Debrecenbe.

Nyerges Pál melletti legjobb barátja a Ludovikáról, Német Laci, (olyanok voltak mint a három testőr) a budai vár védői között esett el. Nyerges Pali a vár eleste előtt megszökött a Gestapo-tól egy német segítségével, civil ruhát szerzett neki várban lakó rokonaitól, és túlélte a háborút, majd a recski munkatábor, 1956-ban Venezuelába disszidált.

Szeretett parancsnokuk, Kudar Lajos csö. ezds. eltűnt, 45 febr. 11-én valószínűleg a Gestapo kivégezte vagy a kitörésnél veszett nyoma. Emlékét a Várban, az Országház utcában, a Belügyminisztérium egykori épületén emléktábla őrzi. Felesége, aranyos kedves Margitkánk, hónapokig járt a várba, kereste az exhumáltak között, de nem találta.

A körülzárt várban rekedt csendőrök még látták, ahogy Gestapo tisztek kísérték, menekülésre alkalmas alagutakat keresve. Ezután már csak egy legenda (!?) őrzi emlékét:

Kudar ezds., aki korábban a kassai csendőr kerülettől, osztályának titkos tevékenységének végzéséhez felrendelte három korábbi, feltétlenül megbízható csendőret. A Várban rekedt három zempléni csendőr látva, ahogy a Gestapo kezelte felettesüket, alkalmas időben rövid úton elintézte a két Gestapóst, ezredesét kimenekítette a várból, s erdei utakon, csak éjjel haladva, szekérral haza vitte magával Zemplénbe, kicsi falujukba. A megszálló szovjet hadsereg katonái ráérő idejükben bandákba verődve, fosztogatással egészítették ki ellátmányukat és közben nők megerőszakolásával szórakoztak. Ezt persze rendszerető csendőreink nehezen viselték, s egy kis csapattal megtámadták az ismeretlen fosztogatókat. A tűzharcban Kudar Lajos csendőr ezredes súlyos sebet kapott, hősi halált halt. Emberei, mivel református vallású volt, annak rendje és módja szerint, a református egyház szokásai szerint eltemették, sőt sírjára sírkövet is állítottak. Füzér község helytörténeti kutatást végző népművelője egészen a hetvenes évek elejéig látta sírját, akkor egy, az ismeretlen fosztogatók késői magyar tanítványa, a sírkövet ellopta. Amikor a polgármester a kilencvenes évek elején Gábor öcsémtől megtudta, hogy mi közeli ismerősei vagyunk a Kudar családnak, már nem találták meg a sírt. A család a sírt amúgy sem bolygatta volna, hát „nyugodjék békében!”, az azóta elhunyt három csendőrrel együtt. Nekik és Füzér utolsó védőinek – az oroszok által kivégzett két golyószórós honvédek-kopjafát állítottak a temetőben.

Édesapám nagyon szeretett öccse, 45 januárban a Sió mellett állatorvos zászlósként egy páncélos elhárító tüzér ütegben küzdött a szovjet páncélosok ellen, majd túlélési esélyei, felszereltsége javítása érdekében jelentkezett a németek által felszerelt és kiképzett egyik legkeményebb magyar alakulatba, ahol a kiképzéssel megúsza a további háborút és azt, hogy esetleg szembe kerüljön az ugyanebben a térségben és időben, a front másik oldalán, járőröző, harcoló bátyjával. Számára egy fiatal német őrnagy vezette, egyetlen páncélos bevetése után véget ért a háború.

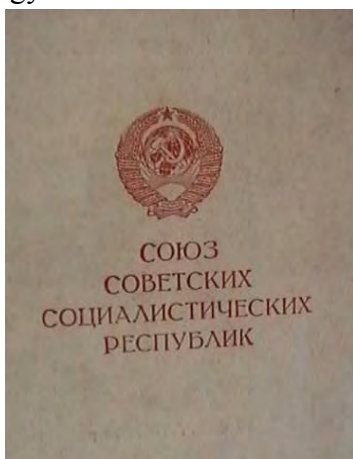
Így dobálta a sors akkor az embereket! A másodperc tört részén múlt élet vagy halál.

Édesapámat a megalakult debreceni kormányból, a nyilas letartóztatástól általa megmentett Vörös János hadügyminiszter hívta vissza, mentette ki a szovjet szolgálatból.

Egyike a háború után Szviridov szovjet altábornagy által, Buda elfoglalásában való részvétel miatt kitüntetett 70 magyar tisztnek. (lásd Képes Figyelő, 1947. febr. 15.)

Ma nagyon érdekes és tanulságos a kitüntetéshez adott igazolvány szövege, 1947-ben még mindenki, a szovjet is, csak Budapest **bevétele**ről beszélt! Lásd a mellékelt igazolványt!

A külső oldal a szokásos kitüntetés igazolvány forma, a két belső oldal pedig egyértelműen bevételről ír.

Az első lapon:

„Budapest bevételért”
1945 február 13.

Szviridov Sztálin képe előtt adja át a kitüntetést

A második lapon:

IGAZOLÁS
Budapest hősieles ostromában
és bevételében való részvételért,

„Korondi Béla őrnagynak, a Legfelső Tanács 1945 jun. 9-i utasítására a Budapest bevételéért érdemérmét adja át. Pecsét, átadó aláírása: Szviridov”

A Belügyminisztérium állományából ezt a kitüntetést egyedül ő kapta meg.

Abban a meggyőződésben, hogy **a történelmet emberek csinálják**, minden fronton megpróbálta barátait, ismerőseit rávenni, hogy térjenek vissza nyugatról, és vállaljanak szerepet az új világ felépítésében, mondván, minden rendes emberre szükségünk van. Így jöttek haza Bajorországból Nagyszüleim és nagybátyáim is 1946 márciusában. Édesanyámat és engem már 1945 augusztusában hazahozott, amikor egy elhurcolt magyar javakat kereső kormánybizottsággal Ausztria szovjet megszállási övezetében (ahogy akkor mondták, zónájában) járt.

1945 július 28-án a volt csendőrtisztek igazolására alakult Igazoló Bizottság igazolta. (Ez azt jelenti, nem követett el háborús bűnt.) Ekkor néhány hónapra a HM Kat. Pol. Osztályára kerül, ahol nagyon sok volt bajtársán segít (lásd mellékelt jegyzőkönyvek). Az ilyesmit persze nem lehetett nagydobra verni, ennek ellenére jó néhány nevet fel tudok sorolni közülük, akikkel később találkoztam, s meleg szeretettel beszéltek Édesapám segítségéről, vagy akiknek Édesapám által tett mentő tanúvallomását a Történelmi Levéltártól megkaptam. (Gallowich György, Szabó György, Sepsey János cső.szds, Madacsay Béla cső.szds, Árbócz János cső.ezds, Csontos András cső.törzsőrm., stb.)

Részvétele a Katona Politikai Osztály munkájában és a cél érdekében való belépése a Kommunista Pártba, utólag heves családi vitákat váltott ki. Feltették, hogy előbb vagy utóbb bajba kerül. Nagyszüleim hazatérte (46.03.08) után, 1946 ápr. 1-vel a Honvéd Határőr Főparancsnokságra (46 nov.20-ig) osztották be. Ezután a Rendőrséghez kerül, Karhatalmi alosztály vezető (47dec. 31-ig), majd kiképzési és szervezési alosztály vezető (1948.09.30-ig).

Édesapánk közepén, világos zubbonyban, tányérsapkát soha nem tett a fejére

Itt már egyre keményebben támadják őt és régi tisztársait, Oszkó Gyula r.ezds. (1948-tól a BM személyzeti osztály vezetője) és társai, hogy a „csendőrvonal” nem szívleli a munkaskadereket, elnyomják őket és nem hajlandók velük együtt dolgozni és fasiszta, horthyista tisztekkel veszik magukat körül. Ezért az 1948-as tagrevíziónál kizárták őket a pártból. A kizárást a Belügyminisztérium Revíziós Bizottsága (tagjai Kádár János, Péter Gábor, Veres József) az érintettek használhatósága, tudása miatt megsemmisíti.

1948 okt.1-től Édesapám a Szervezési és szolgálati ügyosztály vidéki alosztály vezető, letartóztatásáig, 1949 július 6-ig.

Tudatosan vállalta – életében nem először - a leselkedő veszélyt, bár a szovjet rendszer alapos ismeretének hiányában, jóhiszemű, józan ember lévén, eleinte kissé alábecsülte ennek nagyságát. Ma azt mondanák – könnyű utólag okosnak lenni - látszólag naiv volt. Az volt a véleménye, hogy minden rendes magyarnak aktívan részt kellene vállalni az új világ felépítésében, így sok rendes emberen tudnának segíteni és, hogy nem szabad, hogy azok a véres bosszút lihegő, embernek alig nevezhető elemek kerüljenek kulcs helyekre, akik a deportálást Dienes András csendőrtiszt segítségével megúszó, négy elemít végzett, pszichopata szabósegéd, Péter Gábor vezetésével az Andrássy út keresztény fejekkel való kikövezésével fenyegetődtek és nem csak fenyegetődtek. Minden lehetséges helyen buzdította az általa arra érdemesnek tartott ismerőseit, hogy vállaljanak feladatokat.

Mire felismerte, merre megy a fejlődés, már nem volt menekvése, a hatalom gépezete már senkit, aki a kezébe került, nem engedett ki a markából. A családjától való gyakori távollétre hivatkozva szeretett volna a honvédséghez visszamenni, erre más munkákra helyezték, s így aztán még kevesebbet láttuk. Bizony, nagyon kevés tiszta emlékem maradt róla - hisz letartóztatásakor csak öt és fél éves voltam - kisebb testvéreimnek tán még ennyi sem. A mesélt történetek gyakran összemosódnak a valósággal, de tanításai keményen belénk rögződtek, ma is élnek. Személyéhez kötődő, jól behatárolható, villanásnyi emlékeim persze vannak.

Mért írom le ezeket? - Mert sorsával megbékélni tán lehet, de a történet gonoszságot felejteni nem szabad!

Az egyik emlék ténylegesen villanás, egy „arany- pénz” felvillanása a kezében, amikor Püspökléről busszal jöttünk haza. A menetirány szerinti bal oldalon, az ablak mellett ültem. Akkor még a távolsági buszokon is kalauz jött, s nála lehetett jegyet váltani.

Amikor Édesapám fizetett, valószínűleg egy újonnan kiadott, aranyfényű bronz 20 filléres megcsillant, s máig büszke vagyok, hogy Édesapám aranypénzzel fizetett. Bizony, mert akkor még lukas alumínium 2 filléres is volt sokáig. Püspöklélle! Ki ne felejtsem homályba vesző kisgyermek korunk egyik fontos állomását! A háború utáni időben, Keresztapám (dr. K. A. Édesapám fiatalabbik öccse) Pacsáról ide került a Maros mellé állatorvosnak. 1948 nyarán mi férfiak,

Édesapámmal és két éves Gábor öcsémmel meglátogattuk. A lányokat, Anyut meg Ágicát, aki fél éves se volt, nem mertük elvinni magunkkal, mert bizony az akkori falusi viszonyok nem nekik valók voltak. János bácsi házában, udvarán minden akadt, ami egy rendes parasztudvarban kellett, kutya, macska, disznók, szalmakazal, s egyebek. Ha meguntuk az udvart, Édesapánkkal még egy állatorvosi hintó bakjára is felülhettünk. Persze az udvaron is akadt elég kaland!

Édesapánkkal 1948-ban

Ki hitte volna, hogy a hátsó udvarba kiengedett nagy disznó milyen veszélyes lehet gyerekekre! Nem csak az enivalót, hanem az ételmezt nyújtó kis kezét is megeszi néha! Szerencsére mindig akadt, aki vigyázott ránk. Édesapánk Gábort itatja, aztán lesikálja rólunk a falusi élet piszok részét. (Rólam ez láthatóan kevésbé sikerült, mint Gáborról.)

Gyuri és Gábor

Ha Édesapánknak dolga volt, s elment az amerikaiak által Európában hagyott, s a magyar rendőrségnél is rendszeresített jeep-el (ma már dzsip-nek írjuk, Hitleri és szovjet mintára, mindent fonetikusán!), ami csodálatosan ment a terepen, rossz utakon, s első ülési között a két puska tartására berendezett fegyver-állvánnyal, akkor János bácsi vagy keresztapám részesített bennünket férfias kiképzésben. Ez rendben is volt, mindaddig, amíg csak a vizes köszörű használatáról volt szó, vagy a nagy szalmakazal tetejéről való lecsúszással próbálta növelni Keresztapám a bátorságomat.

János bácsi, Gáborral

készítését is megtanultam, bár ritkán sikerül olyan jól, mint neki. Hiába ezek a mai krumplik már nem a régiek!

Amikor Édesapám unokahúga, Orbán Ildikó (Dergán rokonság) Keresztapám temetésén 1985-ben kisgyermek kori, Édesapánkhöz kötődő emlékeinkről kérdezett, nem gondoltam, milyen szép verset ír Gábor öcsém korábban többször megfogalmazott emlékein alapuló válaszból:

Korondi György emlékére szeretettel, Gyurikának, Gáborkának!

Arcára nem emlékszem,
De még eljön álmaimban,
Hallom hangját,
Játszani hív:
Gyere fiam itt a hinta!

Amikor csizmájára ülök,
Száll velem a csizma, mintha
Hinta lenne, hinta volna,
Az a szürke rendőrcsizma

Amikor hazajött, belépett az előszobába, Gáborral megrohantuk, megöleltük egy-egy lábát, ráültünk egy-egy csizmájára, s így lépegetve vitt be minket. Akkor aztán szaladtunk a csizmahúzó kutyáért. Hogy ez micsoda? Egy ügyes kis szerkezet, amivel a szükszerű csizmát egyedül is lehúzhatja a csizmás ember. Tulajdonképpen egy egyik végén két kis behajtható lábbal feltámasztható, a csizmánál szélesebb, mintegy 40 cm hosszú deszka, a feltámasztott részen a csizma sarkának megfelelő kivágással. Kényelmesen leülve, vagy állva, egyik lábbal a deszkát, rálépve, leszorítani a földre, a másik láb sarkát a bevágásba szorítva, jó esetben a beszorított csizmából ki tudja húzni az ember a lábát. Ha nem, bizony mások segítségére szorul. Ilyenkor egy vagy több személyes segélyakció indul be. Hasonló emlék az asztal körüli „üldözőverseny”, amikor futásunk sebességének fékezésére, elénk forgatta a székeket, majd a következő körben átugrotta ezeket, vagy jellegzetes pulóver lehúzása, maga előtt keresztbe font karjaival megfogta a pulóver alját és vállán és fején keresztül, így kifordítva húzta le.

A szívünkben róla lévő képet, így a róla készült fényképek és Miskolcon, halála után, egy ottani divatos arcképfestő, Faragó Zoltán fényképek alapján készült festményének nézegetésével, meg a családi történetek hallgatásával frissítjük fel.

Nagyon szeretett lovagolni, így a lovas sportot is pártolta. Egyszer elvitt egy fedett lovardában tartott öttusa akadályversenyre. Úgy bele felejtkeztem a lovasok bámulásába, hogy nem vettem észre, hogy egyedül hagyott, átment a másik oldalra, ismerőseivel beszélgetni. Rémülten szaladtam utána, persze a rövidebb úton, keresztül a lovas bejárón, amiért kellő feddésben részesültem.

Lovas tudását dísz-szemléken is szívesen hasznosította. Az 1947. okt. 5-én, a Hősök-terén szovjetek által visszaadott 1848-49-es zászlók ünnepélyes átvételéről egy egész sorozat képünk van róla. (Ő volt a Rendőrség részéről a díszemle parancsnoka.)

Nem feledkezett meg a lovasrendőrök képzéséről sem.

Láncz István hv.ezds 1954.június 4-én tett tanúvallomása szerint:

...erről azt a felvilágosítást kaptam, hogy a honvédelmi miniszter és a Belügyminiszter közös meg egyezése alapján a honvédség segítségére 1948 a rendőrségnek kiképzési ügyekben. Január végén a honvédelmi minisztérium egy kb. 4-5 főből álló bizottságot rendelt ki a Kiskunhalas-on állomásozó lovas rendőr tanosztály lovas kiképzésének megtekintésére, tanácsadási célzattal. A bizottságba a kiképzési osztálytól, engem és Székely Rudolf tüzérfőhadnagyot, a lovaglósági osztálytól Zichy Nándor huszárőrnagyot, és még egy másik, lovaglósági képzéssel bíró huszárőrnagyot rendeltek ki, ennek a névére azonban már nem emlékszem. Mint rangban és korban legidősebb lettem a feje a kiképzési bizottságnak, és így érintkezésbe létem a Belügyminisztérium kiképzési alosztályával, amelynek a vezetője abban az időben Korondy Béla volt, helyettese pedig Székely Nándor rendőrőrnagy. Székelyvel, és a bizottság többi tagjával vezető utaztunk le Halas-ra, ott találkoztunk Korondyval. A megtekintet halasi rendőrsztyály akkori parancsnoka Mónus István rendőrsztyáza volt. Kb. két napig tartottunk Halas-on. A lovas kiképzésénél tapasztaltakra megtettük észrevételeinket és tanácsainkat Korondyval és Székelyvel. Úgy emlékszem, hogy a laktanya és istállórendőrsztyálya kifogástalan volt, a legények lovas és hajtó kiképzése is megfelelő mederben haladt. Súlyos hiány tapasztaltunk azonban a tanosztály tisztjeinek és tiszthelyetteseinek egyéni lovaglósági tudásában.

ABTL 2.1-1/15-a

- 2 -

45

Mután a rendőrségnek nem álltak rendelkezésre megfelelő szakképzett oktatók, Korondy és Székely a honvédség segítségét kérték. A bizottság javaslatára a honvédelmi minisztérium valóban fel is állított egy lovaglós tanfolyamot /szervezési feladat: / Örkénytáborban a rendőrség számára, 1948 nyarán, 10. hónap első felében, kb. 15 fő rendőrtiszt és tiszthelyettes számára, kik a tanfolyamot igen jó eredménnyel el is végezték. - Tudok továbbá arról is, hogy a kiképzési osztály által szervezett honvéd törzstiszti és magasabb parancsnoki tiszti kiképzésbe több magasabb rangfokozatu rendőrtisztet is bevontak, - erről azonban részletek nem tudok, miután a tiszti kiképzést Király Béla, és Dám Károly /:1949-ben gyalogos őrnagy a gyelósági szemléltetésen:/ intézték. - Korondy-val a fent említett halasi szolgálati érintkezésén kívül más esetben nem találkoztam, sem szolgálatilag, sem magánemberként.

A HM által Örkénytáborban 1948 nyarán, eredetileg 15 rendőrtiszt és tiszthelyettes számára indított kiképző tanfolyam igen jól sikerült, magasabb beosztású honvéd és rendőr tiszteket is bevontak.

A tanfolyamot lezáró versenyt Vidra György rendőrtiszt nyerte, aki a győzelemért kapott ajándékba egy nyeret.

2008-ban bekövetkezett haláláig szeretettel emlegette Édesapánkat, soha nem felejtette el, ahogy a verseny megnyerése után újjongva, a nyeregből szinte lerántva ölelte meg és ünnepelte őt. (Ennek köszönhető, hogy 1949-ben néhány napra bevitték az Andrassy út 60-ba.)

Kérdelek, hogy mindezt honnan tudom? Aki keres talál! Isten segedelmevel!

Egyik Gönczy unokabátyánkat felhíva, örömmel újságoltam, hogy a családi emléktár lassan elkészül. Rámkérdez, „Te tudtad Édesapád lovasrendőrségi kapcsolatait?“, de felesége, Vidra Zsuzsa, már kapja is ki kezéből a telefont, s meséli, hogy bátyja később a nyomorúságos időkben a nyeret eladva, egy télikabátot vett neki, így később ő is szeretettel gondolt Édesapánkra.

Sajnos a mi generációnkkal megszakadt a lovaglás, nem használtuk ki, hogy a magyar öttusa válogatott később világhíressé vált edzője, Tóth Béla, Édesapánk jó barátja volt és maradt akkor is, amikor bajban voltunk. Családunk anyagi helyzetében még gondolni sem mertünk erre. Megmaradt hát a lovaglással kapcsolatban, a térden, vagy háton való, egyre gyorsuló ütemű lovas játék: „Így mennek az öreg papok, így mennek a fiatalok, s így mennek a huszárok!”

Tekintve, hogy Édesapánkat nagyon sokan szerették, mindig csak szépet, jót hallottunk róla, ítéletei, viselkedése megfellebbezhetetlen, megkérdőjelezhetetlen volt számunkra. Igaz ehhez az is hozzájárul, hogy iránymutatásairól soha nem derült ki, hogy rossz irányba mutatnának.

A férfias neveléshez hozzátartozott a fegyverek, a céllövés megszerettetése. Tekintve azonban, hogy a fegyver veszélyes üzem, sokan eltiltanák tőle a gyerekeket. Ő inkább azt tartotta, a játékpuskákkal kell megtanítani a gyereket a fegyver biztonságos kezelésére.

1948 Karácsonyára az angyalkák Gábornak is, nekem is, hoztak egy-egy gyönyörű dugós puskát. – Ugye tudjátok, az erdélyi családoknál nem a Jézuska, hanem az angyalok hordják ki a jó gyerekek ajándékát!

Rendőrségi fegyvermester csinálta, mindene volt, mint egy igazi puskának. Igaz, a csöve csak vékony lemezből volt, de volt rajta célgömb, irányzékkal, zárdugattyúját hátrahúzva, beakadt egy elsütő szerkezetbe, összenyomva a beépített spirálrugót, s rendes sátorvassal védett elsütő billentyűvel - magyarul ravasszal - lehetett elsütni a puskát. A cső elég öblös volt ahhoz, hogy kavicsot, vagy egyéb lövedéket tegyünk bele. Megkaptuk a balesetvédelmi oktatást, úgy mint azt ma is, minden vadászat előtt megtesszük, s utána, mondhatom, Édesanyánk nagy öröme, vadászati engedélyt kaptunk az üveg karácsonyfadíszekre! Édesapám és Aladár öccse, hangos örömmel nyugtázták a sikerünket. És közben feszülten figyeltek. Figyeltek, mikor követünk el veszélyes hibát. Én voltam az első, aki egy kis taslival kiegészített fegyvertartási engedély bevonással való fenyegetést kaptam. Puskám csőtorkolatát ugyanis, amikor ő következett - mert csak vezényszóra lőhattunk - őt figyelve, éppen öcsém felé fordítottam. Felháborodottan védekeztem, de hát üres a puskám, éppen most lőttem ki! - Tanuld meg fiam, fegyver csövét - ha csak nem akarsz rálőni valakire - soha ne tartsd emberre! A balesetek legnagyobb részében üres – pontosabban üresnek hitt - fegyverrel lövik meg egymást. Öcsémmel erre mai napig emlékszünk, s hál Istennek, eddig még soha nem okoztunk bajt, ami persze kellő óvatosság esetén is egy pillanat alatt előfordulhat, mint ahogy Édesapámmal és katonaiskolába járó Béci öccsével is előfordult, hogy elsült kezükben a fegyver, szerencsére, sebesülés nélkül.

Mind a hárman a szobában voltak, komoly nagy fiúk, amikor a flóbert puskát próbálgató Béci kezében elsült a flóbert. A kis golyó, keresztapám, Aladár szerint csak úgy pattogott a falon. Szerencsére mindhárman megúszták, kivéve Bécit, aki bátyjától kapott egy nyaklevest. Ezzel a lovagiasság szabályai szerint el volt intézve a dolog, szüleik meg sem tudták egy jó darabig.

Édesapám már a háború vége felé, a körülzárt Budapesten, az általunk már elhagyott lakásban tisztított egy általa nem ismert típusú géppisztolyt. A véletlenül, a csőben maradt golyót, a plafonba eresztette bele. Utána rémülten ment fel megnézni, a felettünk lakók, Kernácsék nem sérültek-e meg.

Szóval, korán megtanultuk tisztelni, félni a haditechnikát. Hát még amikor hallottuk Édesapánk tűzszerész barátainak baleseteit. Akkor még úton, útfélen lehetett találni a tőlünk néhány sarokra lévő üres gellérthegyi telkeken fel nem robbant löszert, kézigránátot, tojásgránátot. Eszünkbe nem jutott volna hozzányúlni bármelyikhez! Mint ahogy a villanyhoz sem. Elég volt egyszer belenyúlnom az éjjeliszekrényen lévő olvasó lámpa foglalatába, ami jól megrázott. Üvöltésemre Édesapám kirohant a fürdőből, ahol borotválkozott, s amikor tisztáztuk, mit tettem, a kezében lévő törülközővel jól rám vágott, s röviden közölte, ha következő próbálkozásomkor az áram netán mégsem üt agyon, ő fog agyonütni! Ezzel a témát egyszer és mindenkorra lezártuk.

Biztos csináltunk butaságokat, de jellemző az akkori viszonyokra, 5 éves koromban nyugodtan leküldték velem kettő és fél éves Gábor öcsémet az udvarra játszani.

A Szt. Imre herceg útra persze tilos volt kimennünk (ma Villányi út). Mi persze nyugodtan kiültünk a kapuba épített kőpadra, s gyönyörködtünk a 61-es villamos Karolina úti megállójának fogalmában. A „Stukák” – így hívtuk a mai villamosokra emlékeztető, akkor nagyon modern típust - hozták, vitték az embereket. Ha ismerős jött, köszöntünk.

Ebből lett a baj. A velünk szemben lakó Elvira néni, hazaérve, elmesélte, hogy mi milyen szépen köszöntünk neki a kapuban. Persze, ha nem köszönünk, azt is elmesélte volna! Felsőbb hatóságunk sietve érkezett, s én azóta is gondolkodom, hogy lehet egy okos nagyfiú ilyen buta, s még a kistestvérét is magával viszi! Ebből amúgy is sokszor vélemény eltérés támadt, mert a kicsi sokszor fékezte játékaink tempóját. Ezért a nagyobbak igyekeztek olyasmi játékot találni, amit a kicsik is tudtak csinálni. Például magasugrást. A dicsőség nem azé volt, aki a kisebbeknél nagyobbbat ugrott, hanem azé, aki egy nagyobbbat lehagyott. Ez általános szabály volt, Édesapánk is mindig mondta, „ne a kissebbel kezdj, a nagyobbbal szemben mutasd meg, ki vagy”.

Jó gyerekgárda volt az udvaron, vezéreink Hajdú Laci, Bata Feri, vajon mi lett velük? Még én is kicsinek számítottam, úgy is hívtak: Kis-Gyuri, az E-épületben lakó Nagy-Gyuritól való megkülönböztetésül. Jellemző a csapatra, hogy 1956 elején közülük kerültek ki a világ első fegyveres repülőgép eltérítésének résztvevői, akik a Budapest-Szombathely MASZOVLET légijáratot Ausztriába kényszerítették.

De térjünk csak vissza a nagyvilágba!

1948-végén, a Mindszenti per idején, egyik este amikor Édesapám hazaért - mint már említettem, egy lakásban laktunk anyai nagyszüleimmel, vitéz Poltáry Vilmos nyugállományú vezérőrnaggyal a M. kir. Csendőrség volt Felügyelő helyettesével, - Nagyanyám látta, hogy nagyon rosszkedvű.

Kérdésére, „valami baj van Gyurikám?”, szomorúan, mintha előre látta volna sorsát, csak annyit mondott:

„hát Anyus, ha egyszer a kezükbe kerülnék, szó nélkül aláírnám a saját halálos ítéletemet, mert ismerem a módszereiket”.

Aztán elérkezett a sokak számára szomorúan végződő fordulat éve, az 1949-es év.

A magyar kommunista párton belüli, a Moszkvát jártak és az itthon maradt kommunisták hatalmi harcában, a volt kommunista belügyminiszterből előzőleg külügy miniszterre buktatott, a spanyol polgárháborúban a Rákosi zászlóalj politikai tisztjeként harcoló, súlyosan megsebesülő, Rajk Lászlót is letartóztatták moszkovita vetélytársai. Ezzel, a négy zsidó származású politikus, Rákosi (Rosenfeld), Gerő (Singer), Révai (Léederer) és Farkas (Wolf) vezetésével, a Moszkvát járt minden gátlástól mentes elemek átvették a hatalmat, s hozzáálltak a hatalomátvételt gátló magyar érzelmű emberek eltakarításához.

Még saját, tisztességes, kemény tartású zsidó, vagy kommunista társaikat sem kímélték, amint azt az édesapám sírja melletti sírok is tanúsítják.

Anyai Nagyapám és mások is kérték, bíztatták Édesapámat:

**„Menj ki Nyugatra! Hisz ismered a határt, vannak ott régi embereid!”
„Hónapok óta nem beszéltem Rajkkal, nem voltam kapcsolatban vele!
De, ha bajba is kerülök, akkor sem lehet, látom mit csinálnak az ilyen szökevények családjával!”**

Háborút járt öccsei felvetették egy homokzsákokkal körbe rakott teherautón való fegyveres családi határsorompó áttörés lehetőségét, vagy 30-50 fegyveres részvételével merénylet végrehajtását a diktátor, Rákosi ellen. Ezeket a megoldásokat - mint örültségeket - természetesen szintén elutasította. Őcsém esküvőjén, néhány pohár bor után maga az egyik javaslattevő mesélte! A sors iróniája – vagy tán nem is az – a második megoldás kísértetiesen visszaköszön a Rajk per vádiratában, éppen csak az összeesküvő társak hiányoznak.

Jellemző a Ludovikát végzett tiszték összetartására, hogy Pálffy György, a Katona Politikai Osztály (Katpol) - később, s mind a mai napig sokat mocskolt - letartóztatott vezetőjének kiszabadítására – mint az egyik szervező repülőtiszt lányától 2009-ben hallottam – évfolyamtársai, barátai, Mussolini kiszabadításához hasonló akciót terveztek, a kivégzést vezénylő Révay Kálmán, Pálffy György legjobb barátjának segítségével számítva. Ez végül is nem került megvalósításra. Igaz, felderítésre sem, sőt, az elmúlt 60 évben em szivárgott ki. Úgy érzem, itt az utolsó pillanat, hogy megtörjem a hallgatást.

Kiváló gyermekorvosunk, lúdtalpaink csodálatos gyógyítója, az utolsó pillanatokban még azt is felajánlotta Édesapámnak, hogy svájci diplomata autóval kiviteti nyugatra. De Ő ránk hivatkozott.

És maradt.

De, álljunk csak meg 1949 tavaszán. Valami dísz-szemlére Édesapám egyik volt tisztvárosa, fiával, Asztalos Gábor játszótársammal együtt engem is elvisz. Persze figyelünk, szívjuk magunkba a képeket, mikor jön már Édesapám? Nézd csak ott van édesapád! Mondja Asztalos bácsi! Elönt a méreg, hogy nem én láttam meg dzsip-jét, s nyeglén odavágom: „**mit néztek rajta, láthatom eleget!**” , s néhány hónap, letartóztatják, s a családból senki nem láthatja többé! Elhiszitek, hogy a mai napig **összeszorul a szívem, ha erre gondolok?!**

1949 nyarán, a BM szervezési és szolgálati vidéki alosztályának parancsnoka, egy rendőr zászlóalj felállításán dolgozik, rendőr ezredesi rangban.

Országjáró körútja során 49. július 4-én, a Jugó határon fekvő Iharosberényben meglátogatja evangélikus pap rokonunkat, Fónyad Pali bácsiékat, de csak a családot találja otthon. Márta néni szerint nagyon szeretett volna beszélni Pali bácsival. Mégis menekülésre gondolt?

Ezután a család nyaralásának előkészítésére Nagymarosra utazik szüleikhez, ahol 1949 július 6-án, éjszakai rajtaütéssel letartóztatják.

Aladár öccsének - akivel egy szobában aludtak - elmesélése szerint, éjjel kopogtattak a spalettán, „Ezredes elvtárs, távmondata érkezett a rendőr őrsre!” „Hát vegyék fel és hozzák ki!”

Nemsokára ismét kopogtatnak, s mikor kinyitja a spalettát, a lejtős Király utcán, motor nélkül a ház mellé - 16-os házszám - gurult teherautóról géppisztolyos fegyveresek ugráltak be a szobába. (Azóta gondos kezek már egy nyír fasort ültettek az úttest mellé, s a spaletták is eltűntek az ablakokról.) „Nem szégyellik magukat, úgy törnek rám, mint egy gyilkosra?” De azok semmit sem szégyelltek! Bivaly erős Keresztapám tehetetlenül nézte, ahogy imádott bátyját egy rövid nadrágban, rövid ujjú ingben elhurcolták. Legközelebb az 56 szept. 20-án végzett exhumálás utáni azonosításnál látta viszont földi maradványait.

(Az akció parancsnoka mint később megtudtuk, Réh Alajos volt.)

Ezalatt budapesti lakásunkban alapos házkutatást tartottak. A falak kopogtatása után kibontottak egy II. világháborús belövést, végigtúrták a három alvó kisgyerek ágyát – szerencsére nem ébredtünk föl.

Mivel semmit sem találtak, ami érdekelte őket, elvitték Nagyapám háború előtti tábornoki egyenruháját, Édesanyám leánykori emlékkönyvét, a családi fényképeket, Édesapám kitüntetéseit, egyetemistaként nálunk lakó későbbi nevelőapám négyescövű, Napoleon korabeli antik, működésképtelen pisztolyát, s mindenféle gyanús iratokat, például Édesapám díszes, festett, fa tokos pecsétel ellátott erdőmérnöki diplomáját. (Ezeket a rehabilitálásnál részben visszaadták.)

Nem találván, ott hagyták viszont az egyébként felülről gondosan átvizsgált zongora hídján Madacsay Béla csendőr százados (Édesapám szombathelyi előljárója) nem sokkal korábban megőrzésre nálunk hagyott iratait, valamint a három ajtós szekrény középső, lehajtható ajtaja mögött heverő 9 db pisztolyt, melyeket „nálatok jó helyen lesz” felkiáltással az ismerősök hordtak oda. Az ajtó gombjára, keretére akasztgatott vállfákon lévő ruhák miatt ezt az ajtót nem nyitották ki. Másnap Nagyapám a pisztolyokat rövid úton a Dunába dobta. Ugyanez a sors érte az Édesapám irodájában a könyvespolcon eldugott pisztolyt, amit hűségese titkárnője harisnyakötőjébe dugva csempészett ki.

Édesapám fiatal, jóarcú, 25 év körüli alföldi parasztyerek sofőrje, aki korábban a konyhában udvarolgatott püspöklleli cselédlánykáknak, Ilusnak, a házkutatás után is gyakran jött, de most udvarlás helyett inkább csak szomorkodott, sírdogált. Később elmaradt, mint megtudtuk, öngyilkos lett. Nem bírta elviselni, hogy esetleg akarva, akaratlan, tartózkodási helyének megadásával, hozzájárult gazdája vesztéhez.

És Ő nem a sztálinizmus áldozata ?

Az emberek reagálása két véglet között változott, voltak akik átmentek az utca másik oldalára, hogy ne kelljen köszönjenek és voltak akik tüntetően velünk maradtak. Nyerges Pali, akkor határőr alezredes, fényes nappal, egyenruhában látogatott meg minket.

Letartóztatták, később Recskre internálták, de ő megmenekült, 1956-ban kiment Venezuelába.

Az OTI-telepen, ahol laktunk, a polgári életbe beilleszkedett régi bajtársak emberségből szinte kivétel nélkül jól vizsgáztak, segítettek ahogy tudtak. Olyan is akadt persze, - Nagymama találkozott egy csendőr gazdasz ezredes feleségével a Körtéren - aki odavágta, „nyomorogtatok volna ti is velünk!”.

A Rajk per hetedik vádlottjaként, gondosan megkonstruált, az Édesapámat és családjukat ismerők számára ordító hazugságokból, valótlanításokból összetákolt vádak (pl. középbirtokos család fiaként (a családnak még egy telke sem volt!), magyarosított nevét – Korondi - következetesen hibásan Y-al írva, mutatják be), összeesküvésért (egyetlen társa sincs!) halálra ítélik, mondván, hogy az általa szervezett rendőr zászlóaljakkal Rákosiékat akarta likvidálni, s a régi rendszert visszaállítani.

Látszólag érthetetlen magatartását, minden vád önkéntes beismerését, zárkatársa, 56-ban disszidált barátai, tiszt társai, egymástól függetlenül és Nagymama elmesélésének ismerete nélkül – „**ismerem a módszereiket**” - közel azonos módon magyarázzák, de a magyarázatukat jól kiegészítő rideg valóság – testi kényszer alkalmazása (**finoman így nevezik a kínzásokat**) - csak az 1955-ös perújrafelvétel szigorúan titkos jegyzőkönyveiből derül ki feketén fehéren. (Lásd melléklet.)

A **Jegyzőkönyv** 13. oldalán a következők olvashatók:

„A Legfelsőbb Bíróság Korondi vádlottnál is (szerk.megj. : itt már helyesen, „i”-vel írják a nevét) a részleteiben is megvizsgálta a terhére rótt bűncselekmények kapcsán felhozott tényeket. A feltárt bizonyítékokból kitűnt, hogy az alapeljárásban az ítélezés alapjául szolgáló tényállás hamis bizonyító eszközök alkalmazásával keletkezett. A perújítási tárgyaláson beigazolást nyert, hogy Korondi Béla korábbi beismerő vallomását testi kényszer, illetve rábeszélés és félrevezetés alapján tette meg.

A Legfelsőbb Bíróság a perújítási tárgyaláson tanúként hallgatta ki azokat a személyeket, akik Korondi kihallgatását 1949-ben lefolytatták. Károlyi Márton tanú elmondotta, hogy Korondi Bélát csak egy ízben hallgatta ki, amikor elébe tárta Rajk és Pálffy vallomásait, amelyben azok beismerték a fegyveres puccs megszervezésének a tervét. Korondi Béla még ezután sem volt hajlandó elismerni, hogy részese lett volna az állam ellenes szervezkedésnek. A tanú elmondotta, hogy tisztában volt azzal, miszerint Korondit ismételtelen durván bántalmazták kihallgatói, Horváth (Hamburger) Sándor av.a.lezr., és Varga Tibor av.örgy. Ezért olyan értelmű javaslatot tett Korondinak, amelynek a rövid tartalma az volt, hogy nincs értelme, hogy tovább veresse magát, mert előbb utóbb úgy is alá kell írja a Rajk és Pálffy vallomásával azonos tartalmú jegyzőkönyvet. Ennek eredménye képpen Korondi egy egészen rövid jegyzőkönyv formájában elismerte az államellenes szervezkedésben és puccsban való részességét.

Faludi Ervin volt av.fhdgy. tanú, aki abban az időben a volt Államvédelmi Hatóságon mint vizsgáló teljesített szolgálatot és részt vett a Rajk-Pálffy ügyben letartóztatott személyek kihallgatásában, előadta, hogy a kihallgatók a legdurvább fizikai kényszert alkalmazták a gyanúsítottakkal szemben. Vallotta ez a tanú azt is, hogy a letartóztatott gyanúsítottak ellen, általában semmiféle konkrét bizonyíték nem volt és a vádat törvénytelen módszerek alkalmazásával állították össze.

Ennek alátámasztására elmondotta, hogy Károlyi Márton volt államvédelmi alezredes neki dicsekedve mesélte, a Rajk per tárgyalása idején, hogy Korondival egy olyan vallomást íratott alá a saját kitalálása alapján, hogy Korondinak és az államellenes szervezkedés többi vezetőinek a célja Rákosi, Gerő és Farkas elvtársak meggyilkolása volt, s arra egy konkrét tervet is kidolgoztak. Károlyi azt is elmondotta Faludi Ervin tanúnak, hogy amikor Péter Gábor tudomást szerzett ezen jegyzőkönyv tartalmáról, azt kifogásolta, azt állítva, hogy annak tartalma olyan nyilvánvaló hazugság, hogy azzal nem lehet a nyilvánosság elé lépni. Ennek ellenére a volt Államvédelmi Hatóság vezetői a későbbiek során megváltoztatták korábbi nézetüket és felhasználták a Károlyi által kezdeményezett koncepciót.

A kihallgatók fenti vallomásából és a Legfelsőbb Bíróságnak a hasonló jellegű bűnügyek vizsgálata során nyert tapasztalatai alapján ezen vádlottnál is azt a végső következtetést kellett levonni, hogy a bűnügynek az anyaga nem más, mint Korondi erőszakkal kivett beismerő vallomásából és vádlott-társainak hasonló terhelő vallomásaiból összeállított vádaknak a halmazata, amit semmi egyéb biztosíték nem támasztott alá. Korondi Béla cselekménye vonatkozásában egyetlen tanút sem hallgattak ki az alapeljárás során.

A kihallgatók vallomásai és Pálffy György I.r. vádlott ügyében államellenes szervezkedés büntetével kapcsolatban már kifejtett indokok alapján, a Legfelsőbb Bíróság teljesen alaptalannak találta azt a vádat, hogy Korondi Bélának bármilyen szerepe lett volna az állítólagos államellenes összeesküvésben, vagy akár egy ilyen szervezkedésről tudomással bírt volna. Erre való tekintettel, Korondi Bélát az államellenes szervezkedés vezetése büntetékének a vádja alól büncselekmény hiányában felmentette.

A budapesti központi katonai ügyészség vádirata Korondi Béla vonatkozásában tartalmazza azt a vádpontot is, hogy a vádlott először a honvédségnél, majd pedig a Belügyminisztériumba fasiszta beállítottságú régi horthysta tiszteket igyekezett visszahozni ezekhez a fegyveres testületekhez, illetve, azokat magas beosztásokba helyezte. Az alapeljárással kapcsolatban is megállapította a katonai bíróság Korondi Béla bűnösségét, amit az államellenes szervezkedés vezetése büntetékének a keretén belül látott értékelhetőnek.

A Legfelsőbb Bíróság megvizsgálta, hogy a vádlott fenti cselekményeit nem követte-e el függetlenül a szervezkedés büntetettől, mert a horthysta tisztekkel kapcsolatos fenti bűnös magatartása, amennyiben az beigazolást nyer, önmagában is büncselekményt képez, a szolgálati hatalommal való visszaélés büntetettét. Ennek a tisztázása érdekében a Legfelső Bíróság tanúként hallgatta ki Oszkó Gyula rendőrezredest, aki a vádbeli időben a Belügyminisztérium személyzeti osztályának vezetője volt és jól ismerte Korondi Béla tevékenységét. Oszkó Gyula tanú előadta, hogy Korondi Béla valóban régi tisztekkel vetette magát körül és általában azokat is helyezte el fontos pozícióba a vezetése alatt álló osztályon. A tanú véleménye szerint Korondi nem nagyon tudott együtt dolgozni az új rendőrtisztekkel. Arra határozott vallomást tett, hogy amikor a személyzeti osztály vezetője volt, Koronditól soha nem kapott olyan javaslatot, hogy volt horthysta tiszteket vegyenek fel a rendőrség állományába. Általánosan értékelve Korondi Béla magatartását, - a tanú véleménye szerint, - a horthysta tiszteknek a vádlott részéről történt bizonyos támogatása nem volt tudatos tevékenység, hanem az csupán általános beállítottságából és neveléséből fakadt, mert azelőtt csendőrtiszt volt és múltjával nem tudott szakítani.

Mindezekre tekintettel, a Legfelsőbb Bíróság nem látta beigazolva, azt a terhére rótt bűnös tevékenységét sem, hogy a honvédséghez és a rendőrséghez meg nem engedett módon, volt horthysta tiszteket hozott vissza, illetve magasabb beosztásokba helyezett. Így a Legfelsőbb Bíróság csupán azt tudja megállapítani a vádlottról, ami a teljesen érdektelen tanúvallomásból kitűnik, hogy az általa vezetett osztályon a Belügyminisztériumban főleg fasiszta beállítottságú régi tisztek voltak, s idegenkedett az új rendőrtisztektől, s így azokat munkájukban nem segítette. Ez a magatartása azonban bűncselekményt nem képez, hanem csupán azt bizonyítja, hogy mint régi csendőrtiszt, korábbi beállítottságán nem tudott változtatni és így népi demokratikus rendszerünk fejlődésével nem tudott lépést tartani.”

Ezek a sorok adják meg a választ arra, miért éppen őt választották ki a Rajk per egyik szereplőjéül.

A Moszkvát járt kommunisták, Rákosi, Gerő, Farkas, már 1945-től készültek a régi tisztekkal s magyar és Ny-európai párttársaikkal való leszámolásra. (Ezek biztosan Horthy besúgók voltak!) Édesapánkat gyűlölték, mert különb volt náluk! S nem csak öltözködésében, mindig tiszta, jól vasalt ruhájában, emberségében, tisztességében, hanem szaktudásában is. Nem hunyászkodott meg az új uralkodó osztály előtt, nem nézte el hibáikat. Jobb az ilyen tartású emberektől megszabadulni! Hisz ez az ember már a náccal is szembe fordult hazája védelmében! Így két legyet ütünk egy csapásra. Moszkva kívánságának is eleget teszünk, ami a lakosság és a régi tisztek megfélemlítését illeti, meg megszabadulunk egy embertől, kinek lelkiismerete van, s esetleg akadályoz bennünket a törvénytelen ségek végrehajtásában.

A per előkészítése során a külvilág felé mutatott magatartását egyik zárkatársa, Szász Béla (magyar Szoltsenyicinnek nevezhetném) „Minden kényszer nélkül” c. nyugaton kiadott (Újváry „Griff” Verlag 1979. München, második kiadás) könyvének idevágó része mutatja be (187 – 192. oldal):

„ ... A volt fogházigazgatóval szöges ellentétben, Korondy Béla, a későbbi nyilvános per hetedrendű vádlottja, csaknem vidám derűvel tekintett az elkövetkezendők elé. Legalábbis így mutatta, amikor néhány napig nálam vendégeskedett a 29-es zárkában. A harmincöt éves, sima modorú, sima arcú, egyenes tartású Korondy, koraőszejére ellenére, fiatalnak látszott. Fegyelmezett mozgása, beszédstílusa menten elárulta a hivatásos katonát. Katona családból származott, katonai akadémiát végzett, katonacsaládból nőült. 1939-ben a Csendőrséghez vezényelték. Nem örült ugyan ennek, talán szívesebben öltötte volna magára a repülőtiszték egyenruháját, de szó nélkül teljesítette a parancsot. Ám 1945-ben már partizánként harcolt a németek ellen, ama magyar csapatok egyikében, amiket az oroszok Budapest ostromakor a gellérthegyi citadella megrohamozására vetettek be. Korondy egysége - miként zárkatársam elmondotta - ebben az esztelen, frontális támadásban a meredek hegyoldalon, több mint 60 százalékos veszteséget szenvedett.

Ez a részlet azonban kimaradt Korondy életrajzából. Alapi Gyula főügyész nem említette, Korondy partizán érdemeit méltányolták, amikor a hadsereg tisztjévé nevezték ki. Ellenkezőleg, vádiratában így szólt róla: „Pálffy György intézte el igazolását és őrnagyi rangban becsempészte a demokratikus honvédségbe. Pálffy ez

után Rajk László kémszervezetének megerősítése végett, Korondyt a Belügyminisztériumnak adta át, ahol azt a feladatot adta Korondynak, hogy volt csendőrökből, horthysta katonatisztekből, továbbszolgáló altisztekből és egyéb fasiszta csőcselékből - olyan számára megbízható - zászlóaljot szervezzen, mely a Köztársaság ellen feltétlenül rendelkezésre álljon." (u.o. 21. old)

A nyilvános tárgyaláson Korondy erről így vallott: „Másfél évi belügyminisztériumi munkám után, Rajk László magához hívatott jelentéstételre. A karhatalmi alakulatok létszámáról, elhelyezéséről, kiképzési fokáról, oktathatóságáról kért tájékoztatást. A tájékoztatásom után különös nyomatékkal, úgy, hogy érezni lehetett, hogy ennek súlya van, azt kérdezte tőlem, hogy hajlandó vagyok-e én az ő személyes utasításait, parancsait teljesíteni.

Igenlő válaszomra azt mondta, hogy a demokratikus kormány ellen fegyveres puccsot készít elő és velem kapcsolatban az a szándéka, hogy szervezzek meg egy olyan különítményt, amelynek a segítségével a kormány tagjait, elsősorban Rákosi, Farkas és Gerő minisztereket őrizetbe tudom venni." (u.o. 155. old)

A vallomás szerint ezután Korondy csak egyszer látta Rajkot, mégpedig, 1948 októberében, a külügyminisztériumban. Rajk hangsúlyozta, hogy tervei nem változtak s ezért bízta Korondyt, iparkodjék pozícióját a rendőrségnél továbbra is tartani. „Ezt az utasítást aztán - vallotta Korondy, a főtárgyaláson - 1949 áprilisában kiegészítette Pálffy György azzal, hogy a Rajktól kapott feladatokon kívül, az én feladatom lesz a rendőrség karhatalmi erőinek parancsnokságát is átvenni és ezzel a karhatalmi erővel megszállni Budapest fontosabb objektumait, MDP központot, Postát, Távirdát, Rádiót, vasútállomásokat, minisztériumokat. „ (u.o. 156-157. old.)

Korondy a tárgyaláson elhangzott ezt a vallomását csaknem szó szerint mondta el nekem is, a 29-es pinceszárkában és kissé fölényesen, kissé ironikusan mosolygott hozzá.

- Ki fogja ezt komolyan venni? - ámultam el. - hát lehetséges úgy összeesküvést szőni, hogy a vezetők, mintegy csupán melleleg, odavessék egy számukra félig idegennek: szervezzen különítményeket a kormány tagjainak letartóztatására, aztán pedig több mint egy esztendő múlva, mialatt semmi, de semmi nem történt, hozzátegyék, vegye majd át a rendőrség karhatalmi erőinek parancsnokságát is és szállja meg velük a főváros legfontosabb objektumait? Mintha mindez csupán elhatározás dolga volna és nem állomásoznának az országban fegyveres ÁVH és katonai alakulatok mellett, orosz hadosztályok is ...

Látod - nevetett Korondy - hát ez az. A vallomás valóban hülye képtelenség és a kutya sem hiszi el, hogy egy hivatásos katona ilyen - még a csecsemő logika szerint is együgyű - puccskísérletre vállalkozzék.

Zárkatársam ezután részletesen fejtegette, hogy a szerepet nem csekély mértékben azért vállalta, mert a gyermekded puccsmesében úgyminden józanészű ember tamáskodik majd; de ha netalán mégis valóságnak venné, veszélyesnek semmi esetre se ítélné. Hiszen arról a tárgyaláson egy szó sem esik majd, hogy bárki a puccs dátumát akárcsak kitűzte vagy az államcsíny előkészítéséhez valóban is hozzáfogott volna. Egyébként meg a balgatatag kísérletben - mert jogilag ez az

összeesküvés rege legrosszabb esetben is, csak kísérletnek minősíthető, - Korondy Béla nem vezető, nem kezdeményező, alig több egy parancsot teljesítő beosztottnál.. Megkérdeztem erre, milyen büntetésre számít ?

Péter Gábor - válaszolt Korondy - azt mondja, alighanem öt-hat évre fognak elítélni. De mivel ez politikai per, és a beavatottak úgylis tudják, hogy nem esküdtem össze, még büntetésem felét sem fogom letölteni. Ha elülnek a per hullámai, szépen kieresztenek a hátsó ajtón. És Péter szerint addig sem lesz rossz sorom. A Mátra hegységben valahol, orosz mintára már épül egy új munkatábor, oda kerülök.

Fát vágunk majd, egész nap a levegőn lehetünk, s bőséges, legénységi ellátmányt kapunk. Aztán havonta a feleségem is meglátogathat. Persze, ha kiengednek újra ezredes nem leszek, talán még őrmester se, de ezt nem bánám ... Elegem volt. Elmegyek majd sofőrnek vagy lóápolónak. Esetleg, hiszen használható embernek tartanak, elküldenek valahova, persze, párezer kilométerre innét, kiképzőtisztnek, vagy ... vagy mit tudom én minek ...

(Szerkesztői megjegyzés: a recski - megsemmisítő - munkatábor valóban megépült, de nem Édesapám, hanem Endre öccse (Béci) került oda, s kis híján ott pusztult el.)

Mivel társam szavai gyanúsán emlékeztettek Farkas László hitegetéseire, nem állhattam meg és félbeszakítottam:

- Úgy véled mindez készpénznek vehető ? Nézd - vont vállat Korondy. Péter Gábor tegez engem, pajtáskodik és tréfál velem. Tudom bolondság volna ezt túlértékelni. De mond, mi teteje lenne, hogy megszegjék szavukat és fölhúzzanak ? Hiszen kezesbáránnyként álltam rendelkezésükre ?

Valóban - tűnődtem el, - mi értelme lenne a másvilágra küldeni, ezt a kedves, fölületes fiút ? Talán az, hogy valami kegyetlenül kemény valósággal valószínűsítsék a valószínűtlent? Hogy egy drákói verdiktummal vágják el a kétkedők szavát ? Noha nem szóltam, Korondy élesen figyelt, aztán - mintha gátat akarna vetni gondolataim, de talán saját gondolatai árjának is - könnyed mozdulattal hirtelen fölemelkedett és a két fapriccs közé állt. - No tornásszunk - mondotta - tornásszunk, akár mint is lesz. És tornásztunk. Mert napjában többször, kivált reggeli előtt, meg késő délután, izomlazító boksz-tornával öltük az időt és légzési gyakorlatokat végeztünk a kriptaszagú pince-zárkában. Hol én számoltam: egy, kettő, három, hol ő vezényelt: helybenfutás. Azt hiszem, mindketten inkább mulatságosnak, mint kísértetiesnek éreztük, hogy a sötétbe vezető ösvényt, akár csak kurta percekre, olykor napfényben sugárzó sportpályának tekintjük és azt mímeljük, egyéb gondunk sincs, csupán, hogy - ma még távoli - öreg éveinkre testi rugalmasságunkat őrizzük meg. Mivel azonban a poshadt levegőjű zárkában a könnyű mozgás is meglihegtetett bennünket, csakhamar leültünk a priccse. Korondy egy ideig maga elé meredt, aztán rám mosolygott: - Tehettem volna egyebet is ? Talán igen. Talán nem. Kár ezen töprengeni. Mert most már úgylis mindegy. Aláírtam a jegyzőkönyveket. És akár hiszed, akár nem, azóta megkönnyebbültem. Tölem már semmi se függ. Hát tornászom. Jössz ? A fejemet ráztam. Szédültem, bordáim sajogtak, a lábam pedig remegett. Én még nem fújtam ki magamat. Csak néztem társamat. Valóban minek tépelődjék ? hiszen már kész kicsiszolt, előre gyártott elem, szabad akarata nincs,

és csupán arra vár, hogy más elemekkel összeillesszék. Újra a priccsek közé állt, csípőre tett kézzel, lénia-egyenes derékkal és két lassú, kínosan szabályos guggolás szünetében odavetette: - ha becsapnak, és mégis felhúznak ? hát Istenem, pechem volt ...

A Népbíróság különtanácsa Rajk László és társai bűnügyében 1949 szeptember 24-én, háromnegyed tíz órakor hirdetett ítéletet. Dr. Jankó Péter tanácselnök, kihagyva a két katonát, sorra vette a többi vádlottakat, aztán pedig a következőket enunciólta: „A különtanács Pálffy György és Korondy Béla vádlottak ellen emelt vád tárgyában megállapítja hatáskörének hiányát és ennek eredményeként nevezettek ügyét elkülönítve, az illetékes katonai bíróság elébe utasítja.(u.o. 257. old.)

Az illetékes katonai bíróság Pálffyt és Korondyt, több társukkal egyetemben, halálra ítélte. Kegyelmi kérvényük elutasítása után az ítéletet végrehajtották. ... ”

Szász Béla leírása ennyit tartalmaz. Szász Béla természetesen nem tudhatta, mi rejlik e mögött a magatartás mögött, bár a helyzet képtelensége neki is feltűnt.

Ezt részben dr. Nyerges Pál, Édesapám gondolkodását, szakmai tudását jól ismerő, egykori bajtársa és Gestapo rabtársa, a levelek elolvasásától tartva,Venezuelából Ausztriába, akkori bécsi címemre küldött, nekem írt levelében magyarázza meg:

„Szász Béla nem látja meg igazán, mi van Édesapád látszólagos könnyedsége mögött, hogy mi a Gestapo-nál is mindig igyekeztünk fizikai és lelki ellenállásunkat részben tornászással, részben optimizmussal megtartani, hogy ott is tudtuk, hogy teljesen ki vagyunk szolgáltatva egy törvényen kívül és felül álló szervezetnek, melynek semmiféle morális gátlása nincs, éppen úgy mint az AVO-nak, hogy a kínzásokkal szemben a fizikai ellenállás teljesen egyéni, korlátolt, ezért lehetőleg el kell kerülni és nyújtani valamit a kihallgatónak, de megtartva mindig bizonyos szellemi függetlenséget. Persze ez mind csak elmélet egy minden gátlástól mentes ÁVO-val szemben. Édesapád szerintem a leghelyesebb utat választotta, melynek kimenete nem tőle függött, csak talán sokat szenvedett volna, ha másként gondolkodik.”

Dr. Szimonisz László Buffalóban írt (USA) visszaemlékezése hasonló, már közel áll Édesanyám emlékeihez:

„ néhány hónappal letartóztatása előtt Gyuri (Édesapámat a család így hívta) meglátogatott minket Óváron. Akkor már a rendőrségnél volt és közölte velem, hogy - ha jól emlékszem - négy karhatalmi rendőrzászlóaljzat állítanak fel és ahhoz keres tiszteket és tiszthelyetteseket a 6. hv. zlj. -nál. Javaslatomat kérte. Arra most is emlékszem mit válaszolt, amikor kérdeztem, hogy milyen típusú emberekre van szüksége: „Becsületes magyarokra, akik eddig is megtették kötelességüket és ezután is megteszik azt, amivel a hazának tartozunk.”

Ez jutott eszembe, amikor a Rajk per során hallottam a vallomását a rádióban. Semmit nem tudtunk róla, de amikor meghallottam nyugodt, magabiztos hangját, megnyugodtam és reményt éreztem. Nyugodtan, a kényszer jele nélkül mondta be

„bűneit”, hogy hogyan szedett össze fasiszta, népellenes elemeket a „dolgozó munkásság és a parasztság ellenségeit” a rendőrség leendő karhatalmi alakulatához. Nem tudom, a képtelen önvádolás, vagy a rákényszerített vallomás nyugodt, objektív hangon való előadása döböntött meg jobban. Nem tudtam megérteni először hogy mi történt vele. Megkíséreltem beleélni magam az ő helyzetébe: Ő volt a Rajk által megszervezett pártellenes (Rákosi ellenes) „reakciós elemek” egyik képviselője, mit volt csendőrtiszt, aki Rajkkal egy húron pendült. Vallomásával bizonyítékot kovácsoltak Rajk ellen, de ezt a vallomást hihetővé kellett tenni a nép előtt, így nem lehetett a Mindszenty és egyéb perekben begyógyszerezett „tanukat” szerepeltetni. Valószínűleg eléje tették a „vallomását” és öccsének, apósának és sógorának elfogató parancsát. Én a helyzet ismeretében aláírtam volna a vallomást, amire a játékhoz hóhéraiknak nagy szüksége volt, ahelyett hogy szeretteimet és családjaikat, továbbá magamat hiábavaló kínzásnak tenném ki.”

Valóban vádalkura utal, hogy a vádirat meg sem említi a II. világháborúban Ukrajnát megjárt főhadnagy öccsét, a M. kir. Csendőrség volt parancsnokhelyettesét, tábornok apósát, akivel letartóztatása idején egy lakásban lakott, Ludovikát végzett Édesapját, a háború alatt vadászrepülőknél szolgáló orvos százados sógorát, vagy páncelelhárítóknál szolgált állatorvos öccsét.

Lelki zsaroló módszerüket Édesanyám mesélte el. Nyomozók átvitték a közeli Zsombolyai úti rendőrségre. Az egyik teremben egy nő – édesanyám szerint egy ÁVÓ-s nő - sikoltzott a földön. Kinyílt az ajtó, s vélhetően ott álló Édesapámat megkérdezték, „akarja, hogy a felesége is így járjon?”

A házkutatásnál ugyanis, Édesanyám leánykori emlékkönyvét is elvitték magukkal a nyomozók, s ebben láthatták, hogy 1945 nyarán, míg mi Anyuval Bajor országban amerikai „fogságban” ültünk, Édesapám 45 június 4-én, eljegyzésük három éves évfordulóján, majd Édesanyám 21 éves születésnapján, 45.06.26-án, az itthon maradt emlékkönyvvel „beszélgetve” milyen lángoló vallomásokat írt le.

Azt hitték, megtalálták a gyenge pontját.

Kihallgatóival szembeni szellemi fölényét mutatja, hogy még így sem tudták a Péter Gábor által első menetben nevelésként visszadobott vallomását újabb terhelő részekkel bővíteni.

Nem számíthattak arra, hogy éppen Édesanyám iránti szerelme és három gyereke adott neki emberfeletti erőt, hogy egy minimális menekülési esélyt minden kényszer ellenére megtartsa magának.

Az „ostromot” Budapesten, Práter utcai lakásukban átvészelő, akkor 21 éves unokahúga, O. Anikó 1945 nyaráról így mesél:

„...Édesapámat (dr. O.F.) súlyos prosztata bántalmakkal a Kékgolyó utcai Siesta szanatóriumban kezelték (a háború után Postás Kórház, ma Onkológia). Tömegközlekedés és Duna-hidak nem lévén, élelemmel és tiszta ruhával való ellátása a Práter utcából, mindig nagy kaland volt. Apád többször elkísért, vitte az ellátmányt tartalmazó hátizsákot, izzadt alatta a nagy melegben. Tekintve, hogy megfogadta, hogy amíg meg nem talál benneteket, addig pénteken nem eszik, nem iszik, a kórházba érve is tartotta szavát. Édesapám kérésére annyit könnyített helyzetén, hogy vízzel kiöblítette a száját, de ezt sem nyelte le, hanem kiköpte.

Hihetetlen lelki erőt adott neki az utánatok való vágyódás!”

Az első, Szász Bélának is gyermeknek tűnő jegyzőkönyvben leírtakon kívül már nem volt hajlandó többet vállalni.

Pedig aljas eszközökkel megpróbálták erősíteni azt a látszatot is, hogy együttműködés esetén enyhe ítéletre számíthat, a hátsó ajtón rövidesen kisétálhat. Kezelték a fogait, levelet kaphatott édesanyjától, sőt válaszolhatott is. (lásd melléklet)

Végül ez a nevetséges, dr. Soós Károly hadbíró alezredes ügyész által előterjesztett tragikomikus tákolmány - a társak nélküli, minden konkrétumot nélkülöző, összeesküvésre való hajlandósági nyilatkozat - is elég volt dr. Jávor István vérbíró ezds.nek, a halálos ítélet gyors meghozatalához. Az ítélet az iratok között nem található, ugyancsak az ítélet-végrehajtási okmányok sem.

A vádiratot összeállító katonai ügyész, dr. Soós Károly hadbíró alezredes, a perújrafelvétel idején maga is börtönlakó – perújítási tanúvallomásában (lásd melléklet) elmondja, hogy Decsi Gyula ÁVH-s ezredes utasítására halálos ítéletet indokló vádiratot kellett kidolgozzon.

Toldi Ferenc tanú (av.hdgy., a legkegyetlenebb verőember kihallgató) vallomása szerint, „egy alkalommal azután Decsi olyan utasítást adott, hogy Pálffy, Korondy, Németh Dezső, és Horváth Hönigsberg kivégzésén mi, akik nevezett elítéltekkel foglalkoztunk, vegyünk részt és a kivégzést megelőző időben megnyugtató beszélgetést folytassunk nevezettekkel. Megjegyezni kívánom, hogy az ítélet végrehajtása során Pálffy és Korondy, illetve Vajda és Faludi között szóváltás volt, emlékezetem szerint amiatt, hogy Pálffy és Korondy szemrehányást tettek nevezett kihallgatóknak, hogy őket félrevezették, mert azt állították, hogy az ítélet végrehajtásra nem fog sor kerülni, hanem más néven valahol még tovább fognak dolgozni, a társadalmi életben résztvenni.”

Az ítéletet a Margit körúti fogházban, (a Mamut II és az Ipari Minisztérium helyén állt a 70-es évekig, ma az akasztófák helyén autóparkoló van)

1949 okt. 24-én végrehajtják.

Édesapám utolsó üzenete a jelenlévők szerint:

**„Ezért még megfizettek, hazug gyilkosok!”
Sajnos, ez egyben utolsó tévedése is!**

Sorstársaival együtt, a Gödöllő környéki incsői erdők második világháborús lövészárkaiban, egymásra dobálva, ássák el őket. (Más forrás szerint a váci rabtemetőben.) Halotti bizonyítványt mind a mai napig nem kaptunk.

Az eredeti, orosz nyelvű jegyzőkönyveket megsemmisítették, vagy eltüntették.

Élt 35 évet.

Kínzóit, gyilkosait mai napig nem vonták felelősségre, a hatalom közismerten az ő utódaik kezében van.

**Hagyatéka: egy 25 éves özvegy (Édesanyánk) és 3 gyerek,
valamint Istenhit, és hazaszeretet.**

Gábor, Ági, Gyuri